

การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุน ผ่านกองทุนรวมตราสารหนี้

Collection of Investment Income Taxes on Bond Funds

พิชยามนต์ จารึกสุนทรสกุล[†]

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ กองกฎหมายการเงินการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

Pichayamon Jarueksoontornsakul

Krisdika Counsel (Legal Counsel), Professional Level,

Financial and Treasury Law Division, Office of The Council of State

วรินทร์ วานิชถาวร[‡]

นักกฎหมายกฤษฎีกาปฏิบัติการ กองกฎหมายการเงินการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

Waranthorn Wanichthaworn

Krisdika Counsel (Legal Counsel), Practitioner Level,

Financial and Treasury Law Division, Office of the Council of State

รับ 22 เมษายน 2562; แก้ไข 27 พฤษภาคม 2562; ตอรับ 11 มิถุนายน 2562

บทคัดย่อ

เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เห็นสมควรให้ร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้

[†] LL.B. (2nd class honors), Thai barrister, LL.M. (Thammasat University), LL.M., cum laude (Indiana University Maurer School of Law).

[‡] LL.B. (Public Law), University of Tokyo, LL.M. University of Pennsylvania Law School.

ผ่านกองทุนรวม) ประกาศใช้เป็นกฎหมาย และต่อมาเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 ได้มีประกาศพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 ในราชกิจจานุเบกษา โดยจะมีผลใช้บังคับในวันที่ 20 สิงหาคม 2562 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้นิยามคำว่า “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล” หมายความว่ารวมถึงกองทุนรวมที่เป็นนิติบุคคลไม่ว่าจะจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือกฎหมายอื่น หรือจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งมีผลทำให้กองทุนรวมที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือที่ตั้งตามกฎหมายของต่างประเทศเป็นหน่วยภาษี และเมื่อมีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ก) กองทุนรวมนั้นมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 15 ของรายได้ก่อนหักรายจ่ายใด เพื่อให้ภาระภาษีของบุคคลที่ลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงกับลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมมีความเสมอภาคกัน อย่างไรก็ตาม จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศพบว่า หลายประเทศเลือกจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ที่ระดับบุคคลแทนการจัดเก็บที่ระดับกองทุนไม่ว่าจะลงทุนด้วยวิธีใด โดยกองทุนเป็นเพียงทางผ่านเท่านั้น (pass-through entity) โดยกำหนดให้ผู้ลงทุนนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณกับเงินได้พึงประเมินประเภทอื่นหรือกำหนดให้ใช้วิธีประเมินภาษีแบบพิเศษแยกออกมา

การเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกองทุนรวมสำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ก) ที่กองทุนรวมได้รับแม้จะทำให้เกิดความเป็นธรรมในระหว่างผู้ลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมกับผู้ลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงก็ตาม แต่การที่กระทรวงการคลังมีนโยบายที่จะเก็บภาษีจากกองทุนรวมจากการลงทุนในตราสารหนี้เท่านั้น โดยมีแผนออกกฎหมายลำดับรองยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่กองทุนรวมจากการลงทุนในตราสารทุน ในอสังหาริมทรัพย์ หรืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตราสารหนี้ก่อให้เกิดประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปหลายประการ เช่น ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีจากการลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้กับกองทุนรวมประเภทอื่น ความเสี่ยงในการลงทุนผ่านกองทุนรวม ผลต่อค่าตอบแทนของผู้ลงทุน และผลกระทบต่อตลาดรอง

คำสำคัญ: ตราสารหนี้ กองทุนรวม ภาษี ภาษีเงินได้ ลงทุน ผลกระทบ

Abstract

On 14th February 2019, the National Legislative Assembly has passed the Act Amending the Revenue Code (No. ..) B.E. .... (Collection of Bond Fund Investment Income Tax) in order to enact it as law. On 22nd May 2019, the Act Amending the Revenue Code (No. 52) B.E. 2019 was published in the Government Gazette which will come into force on 20 August 2019. The substance of the Act is to broaden the definition of “company or registered partnership” to include the registered mutual fund regardless of it being established under the law regarding securities and exchanges, other laws, or foreign law. This has resulted into the mutual funds under both Thai and foreign law turning into a tax entity. Thus, when taxable income under

Article 40 (4) (Kor) arises, these funds will have to pay corporate income tax at the rate of 15% of revenue before deducting expense, in order to achieve horizontal equity in the tax burden of those who invested directly in bonds and those who invested through bond funds.

Nevertheless, as the research on foreign laws suggests, numerous countries opt to tax bond fund income at the individual level instead of at the fund level, notwithstanding method of investment, regarding mutual funds as only pass-through entity, by grouping income from bond funds with other taxable income or using separate special assessment.

Although the collection of corporate income tax for taxable income under Article 40 (4) (Kor) from which mutual funds have received would contribute to horizontal equity in taxation between those who invest in bonds through mutual funds and those who directly invest in bonds, the fact that the Ministry of Finance has a policy to tax mutual fund only of its investment in bonds, with a plan to enact subsequent laws to exempt corporate income tax for mutual funds' investment in stocks, real estate, or non-bond instruments, would bring about several issues to further consider, e.g., fairness in taxation between bond funds and other types of mutual funds, risk of investing through mutual funds, returns for investors as well as impacts on secondary market.

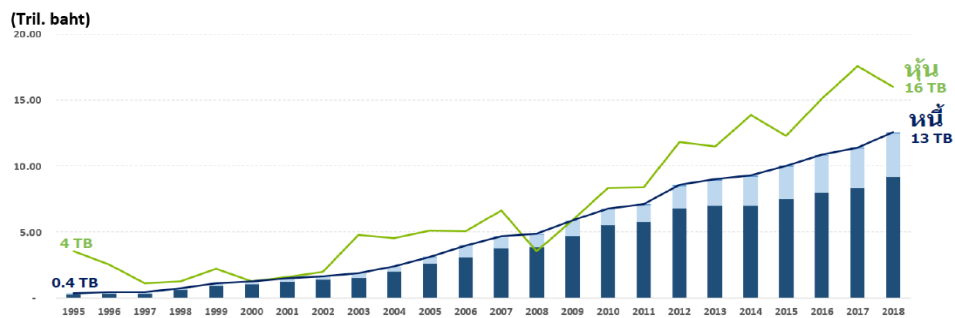
Keywords: bond, bond fund, tax, income tax, investment, effect

บทนำ

การลงทุนในกองทุนรวม (Mutual Fund) เป็นทางเลือกและเครื่องมือในการลงทุนที่น่าสนใจสำหรับผู้ลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ลงทุนรายย่อยที่มีความประสงค์จะนำเงินมาลงทุนในตลาดทุน แต่อาจมีข้อจำกัดบางประการที่ทำให้ไม่สามารถลงทุนได้ด้วยตนเอง เช่น มีทุนทรัพย์จำกัดซึ่งไม่เพียงพอที่จะกระจายการลงทุนเพื่อลดความเสี่ยง หรือไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการลงทุน เป็นต้น การลงทุนในกองทุนรวมจึงเป็นการลดความเสี่ยงของผู้ลงทุนเพราะกองทุนเหล่านี้บริหารโดยบริษัทจัดการกองทุน (Investment Company) ซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพในการลงทุน การลงทุนในกองทุนรวมเริ่มจากการที่บริษัทจัดการกองทุนออกหนังสือชี้ชวนเพื่อให้ผู้ลงทุนพิจารณาประกอบการตัดสินใจลงทุน หลังจากนั้นจึงออกและเสนอขายหน่วยลงทุนให้แก่ผู้ลงทุน ซึ่งหน่วยลงทุนที่ผู้ลงทุนถือครองจะเป็นเครื่องยืนยันสัดส่วนเงินลงทุนของผู้ลงทุนในกองทุนรวมนี้ ซึ่งผลกำไรขาดทุนในการบริหารจัดการกองทุนจะสะท้อนอยู่ในมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (Net Asset Value : NAV) ต่อหนึ่งหน่วยลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นหรือลดต่ำลง กองทุนรวมที่มีนโยบายจ่ายเงินปันผลจะนำผลประโยชน์ที่ได้จากการลงทุนจ่ายคืนแก่ผู้ลงทุนในรูปเงินปันผลตามสัดส่วนที่ได้ลงทุน ในขณะที่เมื่อกองทุนรวมที่มีนโยบายไม่จ่ายเงินปันผลได้รับผลประโยชน์จากการลงทุน ค่า NAV ต่อหนึ่งหน่วยลงทุนก็จะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยที่ผู้ลงทุนสามารถรับรู้ (Realize) ผลประโยชน์เหล่านี้ได้ในรูปของเงินส่วนเกินทุน (Capital Gain) คือกำไรที่ได้รับเมื่อขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่บริษัทจัดการกองทุน

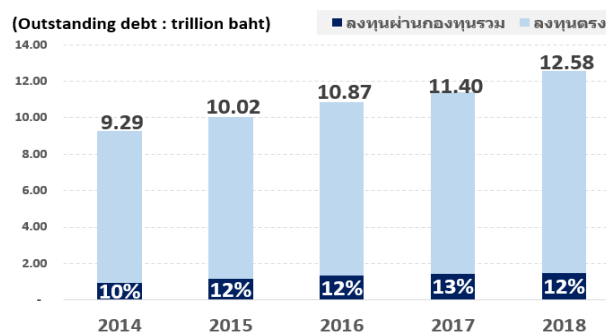
ที่ผ่านมารัฐได้ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนผ่านกองทุนรวม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนลงทุนผ่านกองทุนรวมซึ่งบริหารจัดการโดยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการลงทุนเพื่อประโยชน์ของผู้ลงทุน อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 (ค.ศ. 2009) เป็นต้นมา ผู้ลงทุนส่วนใหญ่มีกลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ที่มีกำหนดระยะเวลา (Term Fund) ซึ่งมีลักษณะคล้ายบัญชีเงินฝากประจำ แต่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า จนทำให้การลงทุนในตลาดตราสารหนี้ไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (ปรากฏตามภาพที่ 1) จนส่งผลกระทบต่อตลาดการลงทุนของไทยในภาพรวม เนื่องจากผู้ลงทุนในตราสารหนี้มากกว่าตราสารทุน และในส่วนของลงทุนในตราสารหนี้ ผู้ลงทุนจะลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมเริ่มมีปริมาณที่มากขึ้น (ปรากฏตามภาพที่ 2) เนื่องจากในปัจจุบันผู้มีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมมีภาระภาษีเงินได้น้อยกว่าผู้มีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้โดยตรง อันบ่งชี้ถึงความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีเงินได้สำหรับผลตอบแทนที่เกิดจากการลงทุนในลักษณะเดียวกัน กระทรวงการคลังจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม) และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2561 อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัตินี้ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ และมีการตรวจพิจารณาตามขั้นตอนโดยคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ และเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เห็นสมควรให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวประกาศใช้เป็นกฎหมาย และต่อมาเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 ราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 เพื่อให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ภาพที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณการลงทุนในตราสารทุนและตราสารหนี้
ระหว่างปี พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995) - พ.ศ. 2561 (ค.ศ. 2018)¹

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
หุ้น	3.6	2.6	1.1	1.3	2.2	1.3	1.6	2.0	4.8	4.5	5.1	5.1	6.6	3.6	5.9	8.3	8.4	11.8	11.5	13.9	12.3	15.1	17.6	16.0
หนี้	0.4	0.4	0.5	0.8	1.1	1.3	1.5	1.6	1.9	2.4	3.1	4.0	4.7	4.9	5.9	6.8	7.1	8.6	9.0	9.3	10.0	10.9	11.4	12.6
Gov.	0.3	0.3	0.3	0.6	0.9	1.1	1.3	1.4	1.5	2.0	2.6	3.1	3.8	3.9	4.7	5.5	5.8	6.8	7.0	7.0	7.5	8.0	8.3	9.2
Corp	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.5	0.9	0.9	0.9	1.1	1.2	1.3	1.7	1.9	2.2	2.4	2.8	3.0	3.3

ภาพที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณการลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงและผ่านกองทุนรวม
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2014) - พ.ศ. 2561 (ค.ศ. 2018)²

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 มีสาระสำคัญเป็นการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีจากกองทุนรวมโดยกำหนดให้กองทุนรวมเป็นหน่วยภาษีและมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล อันส่งผลกระทบต่อกองทุนรวมทุกประเภทและผู้ลงทุนในกองทุนรวมเหล่านั้น แต่ด้วยเหตุที่กระทรวงการคลังประสงค์ที่จะเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงของผู้ลงทุนกับการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมมีความใกล้เคียงและเป็นธรรมยิ่งขึ้น ประกอบกับเพื่อลดปริมาณการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม แต่ในขณะเดียวกันต้องมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและตลาดทุนน้อยที่สุด

¹ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, “เปรียบเทียบผลกระทบของการกำหนดบทเฉพาะกาล 2 ทางเลือก,” ใน เอกสารเสนอคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งที่ 4 เมื่อวันศุกร์ที่ 25 มกราคม 2562.

² เพ็งอ้าง.

กระทรวงการคลังจึงมีนโยบายจะจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้ และยังคงยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรายได้อื่นที่มีไขดอกเบี่ย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี่ยให้แก่กองทุนรวม และยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรายได้ทั้งหมดให้แก่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) และกองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนที่เป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่ตั้งตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งจะดำเนินการโดยตราเป็นกฎหมายลำดับรองต่อไป

บทความนี้ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น ได้แก่ (1) หลักการเก็บภาษีที่ดี (2) การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนตามกฎหมายของต่างประเทศ โดยเน้นพิจารณาว่าการลงทุนในตราสารหนี้ (3) การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนตามกฎหมายไทย โดยเน้นพิจารณาว่าการลงทุนในตราสารหนี้ และ (4) ผลจากการเก็บภาษีจากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม

1. หลักการเก็บภาษีที่ดี

ภาษี คือ ภาระที่ประชาชนหรือองค์กรมีหน้าที่ต้องนำส่งให้ภาครัฐตามที่กฎหมายกำหนด³ เพื่อสนับสนุนรัฐและกิจการของรัฐ โดยอาจจะอยู่ในรูปของเงินหรือไม่ก็ได้⁴ โดยผู้เสียภาษีอาจไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทนโดยตรงหรือประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเป็นรูปธรรมจากการเสียภาษี แต่เงินภาษีจะถูกนำมาใช้ในการบริหารประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การคมนาคม การศึกษา สาธารณสุข สาธารณูปโภค การป้องกันประเทศและการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง รวมถึงการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ที่รัฐพึงมีให้กับประชาชน การจัดเก็บภาษีจึงเป็นแหล่งรายได้และเครื่องมือทางการคลังที่สำคัญของรัฐในการบริหารประเทศ

แนวคิดการเก็บภาษีที่ดีเกิดขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามหน้าที่ของตนและตามอำนาจที่กฎหมายให้ไว้ และประชาชนให้ความร่วมมือโดยการเสียภาษีเพื่อให้รัฐใช้เป็นทุนในการพัฒนาประเทศ รวมถึงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความเสมอภาคภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมาย ในขณะเดียวกันยังต้องคุ้มครองสิทธิของผู้เสียภาษีด้วย หลักการที่ต้องคำนึงในการเก็บภาษี (The Maxims Concerning Taxes) ของอดัม สมิท (Adam Smith) หรือที่เรียกว่า “Adam Smith’s Canons of Taxation” ประกอบด้วยหลักการ 4 ประการ ดังนี้⁵

³ Martin T. Crowe, *The Moral Obligation of Paying Just Taxes*, Studies in Sacred Theology No. 84, (Washington D.C.: Catholic University of America Press, 1944).

⁴ Thomas M. Cooley, and Clark A. Nichols, *The Law of Taxation* 4th edition, (Chicago: Callaghan, 1924), pp.61 – 63.

⁵ Adam Smith, *The Wealth of Nations*, (1776) from https://www.earlymoderntexts.com/assets/pdfs/smith1776_5.pdf, p.224.

1.1 หลักความเป็นธรรม (Equity) – การเก็บภาษีต้องให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี โดยจะต้องยึดหลักว่าผู้ที่มีรายได้มากควรจะต้องเสียภาษีมากและผู้ที่มีรายได้น้อยควรเสียภาษีน้อย ตามกำลังความสามารถในการชำระภาษี (Ability to Pay) ของแต่ละคน

1.2 หลักความแน่นอน (Certainty หรือ Predictability) – รัฐต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บให้ชัดเจน แน่นนอน และรัดกุม เช่น เวลาที่ผู้เสียภาษีต้องชำระ วิธีการในการชำระภาษี อัตราภาษี สถานที่ในการชำระภาษี และโทษในกรณีมีการหลีกเลี่ยงหรือชำระภาษีส่อช้า เป็นต้น

1.3 หลักความสะดวกในการเสียภาษี (Convenience and Simplicity) – รัฐต้องมีมาตรการในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีมากที่สุด และใช้วิธีการที่ง่ายและไม่ยุ่งยากซับซ้อน

1.4 หลักประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี (Cost-effectiveness หรือ Economy in Collection) – การจัดเก็บภาษีต้องพิจารณาค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีให้น้อยที่สุดโดยพิจารณาทั้งฝ่ายผู้จัดเก็บภาษีและฝ่ายผู้เสียภาษี และรัฐต้องถือหลักจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำแต่เก็บได้เป็นจำนวนมาก และทั่วถึงคนทุกกลุ่ม มากกว่าที่จะเก็บในอัตราสูงแต่เก็บได้เพียงคนเฉพาะกลุ่ม เช่น เก็บแต่เฉพาะคนที่มีรายได้มาก นอกจากนี้ การเรียกเก็บภาษีในอัตราสูงยังอาจเป็นการเหตุให้ผู้เสียภาษีพยายามหลีกเลี่ยงภาษี⁶

2. การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนตามกฎหมายของต่างประเทศ

การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนตามกฎหมายของแต่ละประเทศล้วนมีหลักการจัดเก็บที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกำหนดหน่วยภาษีหรือประเภทเงินได้ที่ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน อย่างไรก็ตาม ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุน ทั้งการลงทุนในหลักทรัพย์หรือตราสารหนี้ประเภทต่าง ๆ และไม่ว่าเป็นการลงทุนในหลักทรัพย์หรือตราสารหนี้ดังกล่าว นั้นโดยตรง หรือเป็นการลงทุนโดยผ่านกองทุนรวม

การพิจารณาแนวทางการจัดเก็บภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่มาจากการลงทุนในตราสารหนี้ อาจแบ่งแนวทางการพิจารณาออกเป็นกรณีการลงทุนโดยตรงและกรณีการลงทุนโดยอ้อมผ่านกองทุนรวม สำหรับกรณีการลงทุนโดยตรงหรือการที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้ถือครองตราสารหนี้ด้วยตนเอง ผู้มีเงินได้จะมีเงินได้ประเภทดอกเบี้ย (Coupon) และอาจมีเงินได้ที่เป็นเงินส่วนเกินทุน (Capital Gain) ตลอดจนเงินได้จากการไถ่ถอนตราสารหนี้ที่ซื้อในราคาต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ (Market Discount) ขึ้นอยู่กับว่าผู้มีเงินได้ถือครองตราสารหนี้ดังกล่าวจนครบกำหนดระยะเวลาไถ่ถอนหรือไม่ ซึ่งอัตราภาษีสำหรับผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดาสัญชาติไทย นิติบุคคลสัญชาติไทย บุคคลธรรมดาต่างชาติและนิติบุคคลต่างชาติจะแตกต่างกันไป

⁶ Musonda Kabinga and Emmanuel T. Kiprotich, “Principles of Taxation,” (14 March 2016) accessed 16 April 2019, from <https://pdfs.semanticscholar.org/d350/83fc0fbee8244e4f095a8d6fc446507d52eb.pdf>.

สำหรับกรณีของการลงทุนโดยอ้อมหรือการที่ผู้มีเงินได้ถือครองตราสารหนี้ด้วยการลงทุนผ่านกองทุนรวม ผู้มีเงินได้อาจมีเงินได้ประเภทเงินปันผล (Dividend) และเงินส่วนเกินทุน (Capital Gain) จากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม โดยผู้เขียนได้ศึกษาการจัดเก็บภาษีของประเทศที่ถือได้ว่าเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจของโลกได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักร และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งประเทศตัวอย่างที่ได้หยิบยกมาดังกล่าว ล้วนยึดถือว่ากองทุนรวมมีใช้หน่วยภาษี หากแต่เป็นช่องทางที่เงินได้ไหลผ่านไปยังผู้มีเงินได้ที่แท้จริงเท่านั้น รัฐบาลสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่นจึงจัดเก็บภาษีจากผู้ที่มีเงินได้จากการลงทุนในกองทุนรวมนั้นโดยตรง ซึ่งอัตราภาษีสำหรับผู้มีเงินได้ที่เป็นคนธรรมดา นิติบุคคล บุคคลธรรมดาต่างชาติและนิติบุคคลต่างชาติจะแตกต่างกันไป

บทความนี้ได้หยิบยกประเทศตัวอย่าง 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดเก็บภาษีเงินได้ของต่างประเทศว่าประเทศเหล่านี้มีมุมมองและแนวทางการจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนอย่างไร โดยจะนำเสนอแนวทางการเก็บภาษีเงินได้เฉพาะประเภทเงินได้ที่เป็นเงินส่วนเกินทุน (Capital Gain) ดอกเบี้ย (Coupon) และเงินกำไรส่วนต่างจากการซื้อตราสารหนี้ได้ในราคาต่ำกว่ามูลค่าไถ่ถอน (Market Discount) และอาจกล่าวถึงเงินได้ที่เงินปันผล (Dividend) ในบางกรณีที่เกี่ยวข้องกับกองทุนรวมที่มีนโยบายจ่ายเงินปันผล

อย่างไรก็ดี ผู้อ่านควรคำนึงถึงรูปแบบการปกครอง (เช่น เป็นการปกครองในรูปแบบสหพันธรัฐกับรัฐเดี่ยว) แนวทางบริหารราชการแผ่นดิน (เช่น การรวมอำนาจสู่ศูนย์กลางกับการกระจายอำนาจ) ตลอดจนโครงสร้างองค์กรภาครัฐของประเทศตัวอย่างทั้งสามประเทศที่มีความแตกต่างจากรูปแบบและแนวทางที่ใช้ในประเทศไทยด้วยในการพิจารณาประเด็นการจัดเก็บภาษี

2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

2.1.1 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้โดยสังเขป⁷

ในสหรัฐอเมริกาจะมีการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลรวมทั้งสิ้น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสหพันธรัฐ (Federal Tax) ระดับมลรัฐ (State Tax) และระดับท้องถิ่น (Local Tax) โดยผู้เสียภาษีทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลจะมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ในทั้ง 3 ระดับดังกล่าว โดยอาจได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องนำเงินได้บางประเภทมารวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินเพื่อเสียภาษีในบางระดับ เช่น ที่ผู้เสียภาษีอาจสามารถนำเงินภาษีเงินได้บางประเภทที่ชำระแล้วในระดับมลรัฐมาใช้เป็นค่าลดหย่อน (Deduction) ในการคำนวณเงินได้พึงประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้ระดับสหพันธรัฐ⁸ ทั้งนี้ ในบางกรณี ผู้มีเงินได้อาจไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีในบางระดับเลยก็ได้ โดยขึ้นอยู่กับว่าเป็นผู้เสียภาษีประเภทใด และมีแหล่งที่มาของเงินได้ (Source of Income) หรือถิ่นที่อยู่ (Residence)

⁷ Marvin A. Chirelstein and Lawrence Zelenak, *Federal Income Taxation*, 13th Edition (New York: Foundation Press, 2015).

⁸ "The State of State (and Local) Tax Policy : How does the deduction for state and local taxes work?," Tax Policy Center, accessed 16 April 2019, from <https://www.taxpolicycenter.org/briefing-book/how-does-deduction-state-and-local-taxes-work>.

อยู่ที่ใด ทั้งนี้ การพิจารณาการจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ในบทความนี้จะพิจารณาเฉพาะการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสหพันธรัฐ (Federal Income Taxation) และพิจารณาอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะกรณีของนิติบุคคลที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตาม Subchapter C⁹ หรือที่เรียกว่า C Corporation เท่านั้น¹⁰

2.1.2 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Individual Income Tax)

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสหพันธรัฐของสหรัฐอเมริกาใช้ระบบอัตราภาษีก้าวหน้า (Progressive Rate) เช่นเดียวกันกับไทย คือยิ่งมีเงินได้มากเท่าไรยิ่งต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้แต่ละส่วนที่เพิ่มขึ้นมาในอัตราที่สูงยิ่งขึ้นเท่านั้น โดยทั่วไปแล้วบุคคลธรรมดาจะยื่นปีภาษีตามปีปฏิทิน แต่กฎหมายก็เปิดให้กำหนดรอบบัญชี 12 เดือนติดต่อกันช่วงอื่นเป็นปีภาษีก็ได้¹¹ ทั้งนี้ อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสหพันธรัฐประจำปีภาษี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 10 ร้อยละ 12 ร้อยละ 22 ร้อยละ 24 ร้อยละ 32 ร้อยละ 35 และร้อยละ 37 ของเงินได้สุทธิ (Net Income) หลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน¹² อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับมลรัฐส่วนใหญ่จะเป็นอัตราก้าวหน้าที่มีอัตราภาษีสูงสุดจะอยู่ที่ร้อยละ 0 ถึง 13.3¹³ ของเงินได้สุทธิ (ข้อมูลปี 2562) โดยขึ้นอยู่กับถิ่นที่อยู่ของบุคคลผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษี สำหรับภาษีระดับท้องถิ่นนั้น ทางกาท้องถิ่นส่วนใหญ่จะไม่จัดเก็บ เว้นเสียแต่ว่าผู้เสียภาษีจะมีถิ่นที่อยู่ในเมืองขนาดใหญ่ที่มีประชากรหนาแน่น เช่น นครนิวยอร์กหรือกรุงวอชิงตัน ดีซี ซึ่งอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับท้องถิ่นนั้น เมื่อนำมารวมกับภาษีที่จัดเก็บในระดับมลรัฐแล้วพบว่าไม่มีมลรัฐไหนที่จัดเก็บเกินอัตราร้อยละ 15

⁹ Internal Revenue Code, 26 U.S.C. §§ 301 – 391 (1986).

¹⁰ การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในสหรัฐอเมริกาสามารถจดทะเบียนจัดตั้งตาม Subchapter S หรือที่เรียกว่า S Corporation ได้ด้วย ทั้งนี้ ตาม 26 U.S.C. § 1361(a)(1) บริษัทประเภทนี้จะมีเงื่อนไขเรื่องผู้ถือหุ้นและขนาดบริษัทแตกต่างจาก C Corporation.

¹¹ “Tax Years,” Internal Revenue Service, (31 December 2018) accessed 20 April 2019, from <https://www.irs.gov/businesses/small-businesses-self-employed/tax-years>.

¹² “Key Elements of the U.S. Tax System: How do federal income tax rates work?,” The Tax Policy Center, accessed 16 April 2019, from <https://www.taxpolicycenter.org/briefing-book/how-do-federal-income-tax-rates-work>.

¹³ “State (and Local) Taxes,” Tax Policy Center, accessed 20 April 2019, from <https://www.taxpolicycenter.org/briefing-book/how-do-state-and-local-individual-income-taxes-work>.

ตารางที่ 1 อัตราภาษีเงินได้สหรัฐอเมริกา ประจำปีภาษี 2561¹⁴

เงินได้สุทธิ (ดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราภาษีเงินได้ (ร้อยละ)
ตั้งแต่ 0 แต่ไม่เกิน 9,525	10
ตั้งแต่ 9,526 แต่ไม่เกิน 38,700	12
ตั้งแต่ 38,700 แต่ไม่เกิน 82,500	22
ตั้งแต่ 82,500 แต่ไม่เกิน 157,500	24
ตั้งแต่ 157,500 แต่ไม่เกิน 200,000	32
ตั้งแต่ 200,000 แต่ไม่เกิน 500,000	35
ตั้งแต่ 500,000 ขึ้นไป	37

ทั้งนี้ การเก็บภาษีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุน ดอกเบี้ย และเงินกำไรส่วนต่างจากการซื้อตราสารหนี้ได้ในราคาต่ำกว่ามูลค่าไถ่ถอน สำหรับเงินได้ที่มาจากการลงทุนในตราสารหนี้มีหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1.2.1 กำไรหรือเงินส่วนเกินทุน (Capital Gains)¹⁵

โดยทั่วไปแล้วหากบุคคลถือครองตราสารหนี้จนครบกำหนดไถ่ถอน บุคคลย่อมไม่มีรายได้ประเภทนี้ แต่ในกรณีที่บุคคลตัดสินใจขายตราสารหนี้ที่ถือครองให้ผู้อื่นก่อนครบกำหนดไถ่ถอนหรือขายคืนหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ บุคคลผู้มีเงินได้ก็ย่อมมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินส่วนเกินทุน (กำไร) โดยจะพิจารณาอัตราภาษีจากระยะเวลาที่ผู้มีเงินได้ถือครองตราสารหนี้หรือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมดังกล่าว¹⁶ โดยจะแบ่งออกเป็น 1) การถือครองระยะสั้น (Short-term) คือถือครองเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ซื้อตราสารหนี้ดังกล่าว และ 2) การถือครองระยะยาว (Long-term) คือ ถือครองเป็นเวลานานกว่าหนึ่งปีนับแต่วันที่ซื้อตราสารหนี้ดังกล่าว ในการคำนวณภาษีประเภทนี้ ผู้มีเงินได้จะต้องนำเงินได้ที่เป็นกำไรหรือเงินส่วนเกินทุนนี้ไปรวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่น เพื่อพิจารณาว่าตนเองมีเงินได้สุทธิตกอยู่ในกลุ่มภาษีไหนและต้องเสียภาษีในอัตราเท่าใด โดยอัตราภาษีเงินส่วนเกินทุนในกรณีที่ถือครองระยะสั้นจะมีอัตราระหว่างร้อยละ 10 - 37 เนื่องจากใช้อัตราเดียวกันกับภาษีเงินได้ทั่ว ๆ ไป แต่ในกรณีที่ถือครองระยะยาวจะมีอัตราระหว่างร้อยละ 0 - 20 ทั้งนี้ ผู้ที่มีรายได้จากการลงทุนเกิน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป จะมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ที่มาจากการลงทุนสุทธิ (Net Investment Income Tax : NIIT) ที่อัตราร้อยละ 3.8 ของเงินได้ที่มาจาก

¹⁴ Tax Policy Center, *supra* note 12.

¹⁵ “Tax implications of bonds and bond funds,” Fidelity Investments, accessed 20 April 2019, from <https://www.fidelity.com/learning-center/investment-products/mutual-funds/tax-implications-bond-funds>.

¹⁶ Wayne Pinsent, “What You Need to Know About Capital Gains and Taxes,” Investopedia, (16 November 2018) accessed 20 April 2019, from <https://www.investopedia.com/articles/tax/09/tax-effects-capital-gains.asp>.

การลงทุนสุทธิหรือเงินได้เฉพาะส่วนที่เกิน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ โดยจะนำเงินได้ประเภทที่น้อยกว่ามาเป็นฐานในการคำนวณภาษี NIIT¹⁷

ตารางที่ 2 อัตราภาษีเงินส่วนเกินทุนในสหรัฐอเมริกา ประจำปีภาษี 2561¹⁸

เงินได้สุทธิ (ดอลลาร์สหรัฐ)	อัตรา ภาษีเงิน ได้ (ร้อยละ)	อัตราภาษีเงินส่วนเกิน ทุน กรณีถือครองระยะ สั้น (ร้อยละ)	อัตราภาษีเงินส่วนเกิน ทุนกรณีถือครองระยะ ยาว (ร้อยละ)
ไม่เกิน 38,600	10	คิดตามอัตราเดียวกันกับ	0
ตั้งแต่ 38,600 แต่ไม่เกิน 425,800	12 - 35	อัตราภาษีเงินได้	15
ตั้งแต่ 425,800 ขึ้นไป	35 - 37		20

2.1.2.2 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Coupon)¹⁹ ในกรณีที่บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้เป็นดอกเบี้ยจากการถือครองตราสารหนี้ไม่ว่าจะเป็นการถือครองโดยตรงหรือถือครองผ่านกองทุน ผู้มีเงินได้จะต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่น ๆ เพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ในกรณีที่เป็นการถือครองโดยตรงและดอกเบี้ยที่ได้รับเป็นดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ท้องถิ่น (Municipal Bond Fund) โดยทั่วไปแล้ว ผู้มีเงินได้จะได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ระดับสหพันธรัฐสำหรับเงินได้จำนวนนี้ และหากผู้ถือครองตราสารหนี้ท้องถิ่นดังกล่าวอาศัยอยู่ในมลรัฐที่ออกตราสารหนี้ท้องถิ่น ผู้มีเงินได้ก็อาจได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษีทั้งในระดับมลรัฐและระดับท้องถิ่นสำหรับเงินได้จำนวนดังกล่าวนี้อีกด้วย

ในกรณีที่เป็นการถือครองผ่านกองทุนและเป็นกองทุนที่มีนโยบายจ่ายเงินปันผล (Dividend) ดอกเบี้ยที่ผู้ลงทุนได้รับผ่านการลงทุนในกองทุนย่อมเป็นส่วนหนึ่งของเงินปันผลนั้น โดยผู้มีเงินได้จะมีหน้าที่ต้องเสียภาษีสำหรับเงินได้ประเภทนี้ทั้งในระดับมลรัฐและระดับสหพันธรัฐ อย่างไรก็ตาม หากกองทุนรวมดังกล่าวลงทุนเฉพาะในตั๋วเงินคลังของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (US Treasury Bond) แต่เพียงอย่างเดียว ก็อาจได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษีในระดับมลรัฐ นอกจากนี้ ด้วยหลักการเดียวกันกับการถือครองโดยตรงที่ว่าเงินได้ที่เป็นดอกเบี้ยที่ได้รับจากตราสารหนี้ท้องถิ่นจะได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษีในระดับสหพันธรัฐ หากผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุนในกองทุนรวมดังกล่าวอาศัยอยู่ในมลรัฐเดียวกันกับมลรัฐที่ออกตราสารหนี้ท้องถิ่นนั้น ผู้มีเงินได้ก็อาจได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษีทั้งในระดับมลรัฐและระดับท้องถิ่นสำหรับเงินได้จำนวนนี้เช่นกัน

¹⁷ “Topic Number 559 - Net Investment Income Tax,” Internal Revenue Service, (28 January 2019) accessed 20 April 2019, from <https://www.irs.gov/taxtopics/tc559>.

¹⁸ Tax Policy Center, *supra* note 12.

¹⁹ *Ibid.*

นอกจากนี้หากผู้มีเงินได้ถือครองกองทุนตราสารหนี้ด้วยบัญชี Roth Individual Retirement Account (Roth IRA) ที่เป็นบัญชีการลงทุนเพื่อออมทรัพย์เก็บไว้ใช้ในยามเกษียณและเป็นบัญชีที่มีสิทธิประโยชน์ทางภาษี ผู้มีเงินได้จะได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษีสำหรับเงินได้ที่เป็นดอกเบียจากการลงทุนในตราสารหนี้โดยอัตโนมัติ

2.1.2.3 เงินปันผล (Dividend)²⁰

ในกรณีที่บุคคลมีเงินได้เป็นเงินปันผลจากการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ที่มีนโยบายจ่ายเงินปันผล บุคคลนั้นจะต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่น ๆ และเสียภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ของตน

2.1.2.4 เงินกำไรส่วนต่างจากการซื้อตราสารหนี้ได้ในราคาต่ำกว่ามูลค่าไถ่ถอนที่ตราไว้ (Market Discount)²¹ ในกรณีที่บุคคลซื้อตราสารหนี้จากตลาดรอง (Secondary Market) ได้ในราคาต่ำกว่ามูลค่าไถ่ถอนที่ตราไว้หน้าตราสาร (Redemption price) หรือที่กล่าวกันว่าซื้อมาในราคาที่ต่ำกว่าราคาพาร์ ในกรณีที่ตราสารหนี้ดังกล่าวเป็นตราสารหนี้ประเภทที่ไม่มีการจ่ายดอกเบีย (Zero-coupon Bond) กำไรราคาส่วนต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาที่ซื้อต่ำกว่าราคาพาร์ย่อมถือเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษี อย่างไรก็ตาม เงินจำนวนนี้จะไม่นำมารวมคำนวณเป็นเงินได้ของบุคคลผู้ซื้อเพื่อเสียภาษีในปีที่ซื้อ แต่จะนำไปรวมคำนวณเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีในปีที่ครบกำหนดไถ่ถอนตราสารหนี้ดังกล่าว โดยเก็บภาษีจากเงินกำไรส่วนต่างนี้ในอัตราเดียวกันกับเงินประเภทดอกเบียจากตราสารหนี้

2.1.3 ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Income Tax)²²

การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลระดับสหพันธรัฐ (Federal Corporate Income Tax) ของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันใช้อัตราคงที่ (Flat Rate) เช่นเดียวกับกับไทย โดยปัจจุบันสหรัฐอเมริกาจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 21 ของเงินได้หลังหักรายจ่ายและค่าลดหย่อน (Gross Income Less Allowable Tax Deductions) แต่เดิมนั้นสหรัฐอเมริกาเคยจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลระดับสหพันธรัฐด้วยอัตราก้าวหน้าโดยมีอัตราภาษีสูงสุด (Marginal Rate) อยู่ที่ร้อยละ 35 แต่กฎหมาย Tax Cuts and Jobs Act (TCJA) ที่ประกาศใช้เมื่อปลายปี 2560 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2561 เป็นต้นไป ได้เปลี่ยนระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นอัตราคงที่ที่ร้อยละ 21 อนึ่ง

²⁰ Mark P. Cussen, "How Mutual Funds Pay Dividends: An Overview," Investopedia, (21 December 2017) accessed 8 June 2019, from <https://www.investopedia.com/articles/investing/082415/how-mutual-funds-pay-dividends-overview.asp>.

²¹ James Chen, "Bonds/Fixed Income: Market Discount," Investopedia, (23 March 2018) accessed 20 April 2019, from <https://www.investopedia.com/terms/m/market-discount.asp>.

²² Kyle Pomerleau, "The United States' Corporate Income Tax Rate is Now More in Line with Those Levied by Other Major Nations," Tax Foundation, (12 February 2018) accessed 21 April 2019, from <https://taxfoundation.org/us-corporate-income-tax-more-competitive/>.

นอกจากการเสียภาษีในระดับสหพันธรัฐแล้ว นิติบุคคลก็มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ในระดับมลรัฐและท้องถิ่นด้วย อย่างไรก็ตาม เงินภาษีที่นิติบุคคลเสียให้แก่มลรัฐและทางการท้องถิ่นสามารถนำไปใช้เป็นค่าลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในระดับสหพันธรัฐได้

สำหรับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในระดับมลรัฐ โดยหลักแล้วฐานภาษีที่ใช้ในการคำนวณจะเป็นเงินได้หลังหักรายจ่าย (Expense) ซึ่งรวมถึงต้นทุนขาย (Cost of Goods Sold: COGS) ด้วย อย่างไรก็ตาม มีบางมลรัฐ เช่น มลรัฐโอไฮโอและมลรัฐเท็กซัส²³ ที่ใช้รายรับ (Gross Receipts) เป็นฐานภาษีในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลระดับมลรัฐสำหรับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ การเก็บภาษีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุน ดอกเบี้ย และเงินกำไรส่วนต่างจากการซื้อตราสารหนี้ได้ในราคาต่ำกว่ามูลค่าไถ่ถอน สำหรับเงินได้ที่มาจากการลงทุนในตราสารหนี้มีหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1.3.1 กำไรหรือเงินส่วนเกินทุน (Capital Gains)²⁴

ในกรณีที่นิติบุคคลมีเงินได้เป็นกำไรหรือเงินส่วนเกินทุนจากการขายตราสารหนี้หรือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ก่อนครบกำหนดไถ่ถอน นิติบุคคลผู้มีเงินได้ต้องนำเงินกำไรทั้งหมดไปรวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่นเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราทั่วไปคือร้อยละ 21 ซึ่งจะแตกต่างจากกรณีของบุคคลธรรมดาที่มีการกำหนดอัตราภาษีเงินส่วนเกินทุนแยกต่างหากโดยพิจารณาจากระยะเวลาที่บุคคลนั้นถือครองตราสารหนี้ดังกล่าว

2.1.3.2 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Coupon)²⁵

ในกรณีที่นิติบุคคลมีเงินได้เป็นดอกเบี้ยจากการถือครองตราสารหนี้ (Coupon) ซึ่งถือเป็นเงินได้ที่เป็นดอกเบี้ยประเภทหนึ่ง (Interest Income) นิติบุคคลผู้มีเงินได้ต้องนำดอกเบี้ยที่ได้รับทั้งหมดไปรวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่น ๆ เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราทั่วไปคือ ร้อยละ 21

2.1.3.3 เงินปันผล (Dividend)²⁶

ในกรณีที่นิติบุคคลมีเงินได้เป็นเงินปันผลจากการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ที่มีนโยบายจ่ายเงินปันผล นิติบุคคลนั้นจะต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่น ๆ และเสียภาษีตามอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล คือ ร้อยละ 21

²³ *Ibid.*

²⁴ Tax Policy Center, *supra* note 12.

²⁵ “Doing Business in the United States,” PwC, (2018) accessed 21 April 2019, from http://www.iberglobal.com/files/2018-2/usa_pwc.pdf.

²⁶ Mark P. Cussen, “How Mutual Funds Pay Dividends: An Overview,” Investopedia, (21 December 2017) accessed 8 June 2019, from <https://www.investopedia.com/articles/investing/082415/how-mutual-funds-pay-dividends-overview.asp>.

2.1.3.4 เงินกำไรส่วนต่างจากการซื้อตราสารหนี้ได้ในราคาต่ำกว่ามูลค่าไถ่ถอนที่ตราไว้ (Market Discount)²⁷

ในกรณีที่นิติบุคคลซื้อตราสารหนี้จากตลาดรองได้ในราคาต่ำกว่ามูลค่าไถ่ถอนที่ตราไว้หน้าตราสาร ถ้าตราสารหนี้ดังกล่าวเป็นตราสารหนี้ประเภทที่ไม่มีการจ่ายดอกเบี้ย (Zero-coupon Bond) การพิจารณาภาษีจะเป็นเช่นเดียวกับกรณีของบุคคลธรรมดาที่จะจัดเก็บภาษีสำหรับเงินกำไรส่วนต่างในอัตราเดียวกันกับที่เก็บเงินที่เป็นดอกเบี้ย โดยให้คำนวณเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีในปีที่ครบกำหนดไถ่ถอนตราสารหนี้ดังกล่าว

2.1.4 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนของบุคคลต่างชาติ

2.1.4.1 กรณีเป็นบุคคลธรรมดาต่างชาติ²⁸

บุคคลธรรมดาต่างชาติที่ไม่ได้มีถิ่นที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาจะต้องเสียภาษีเงินได้เฉพาะเงินได้ที่มีแหล่งที่มาภายในสหรัฐอเมริกาเท่านั้น ในกรณีที่เงินรายได้ที่มีลักษณะเป็น Passive Income²⁹ ฐานภาษีจะคำนวณจากรายรับรวม (Gross Basis) โดยไม่สามารถหักค่าลดหย่อนได้ ทั้งนี้ การเก็บภาษีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุนและดอกเบี้ย มีหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1.4.1.1 เงินส่วนเกินทุน (Capital Gains)³⁰

ในกรณีที่บุคคลธรรมดาต่างชาติมีเงินได้เป็นเงินส่วนเกินทุนจากการขายตราสารหนี้ กองทุนรวมตราสารหนี้ หลักทรัพย์ ตราสารอนุพันธ์ สิทธิซื้อขาย หรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินอื่น ๆ บุคคลธรรมดาต่างชาติผู้มีเงินได้จะได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษี³¹

2.1.4.1.2 เงินปันผลและดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Dividend and Coupon)³²

ในกรณีที่บุคคลธรรมดาต่างชาติมีเงินได้เป็นดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของดอกเบี้ยจากการถือครองตราสารหนี้โดยตรง (Coupon) หรือการปันผลโดยกองทุนตราสารหนี้ (Dividend) บุคคลธรรมดาต่างชาติก็ต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย (Withholding at the source) ในอัตราคงที่ที่ร้อยละ 30

²⁷ PwC, *supra* note 25.

²⁸ Jeffrey M. Colon, "Foreign Investor in US Mutual Funds: The Trouble with Treaties," *Fordham Law Review*, Vol. 67, 2659 (1999), from https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1697&context=faculty_scholarship.

²⁹ "Passive Income" หรือ "รายได้เชิงรับ" เป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่ง ที่บุคคลอาจนำเงินหรือทรัพย์สินอื่นไปลงทุนในลักษณะที่สามารถสร้างกระแสเงินสดให้กับบุคคลผู้นั้นอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เช่น การลงทุนในหลักทรัพย์หรือกองทุนรวม การให้เช่าสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ รายได้ประเภทนี้มีลักษณะตรงกันข้ามกับรายได้ประเภท "Active Income" หรือ "รายได้เชิงรุก" ซึ่งหมายถึง รายได้ที่มาจากการทำงานที่บุคคลหนึ่งเป็นผู้ลงแรงทำงานจริง เช่น เงินเดือนจากการทำงานประจำหรือเงินค่าจ้างสำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ ฯลฯ

³⁰ Jeffrey M. Colon, *supra* note 28.

³¹ U.S. Internal Revenue Code, § 871 (i)(1).

³² "Guide to U.S. Taxation of Foreign Investors," Citi Smith Barney, accessed 21 April 2019, from <https://www.belegger.nl/Forum/Upload/2014/7530608.pdf>.

อย่างไรก็ดี บุคคลธรรมดาต่างชาติอาจเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินปันผลและดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราข้างต้นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอนุสัญญาภาษีซ้อน (Tax Treaty)³³

2.1.4.2 กรณีเป็นนิติบุคคลต่างชาติ³⁴

นิติบุคคลต่างชาติที่ไม่ได้ประกอบกิจการหรือมีสถานประกอบการถาวร (Permanent Establishment: PE) หรือมีสาขา (Branch) ในสหรัฐอเมริกาจะต้องเสียภาษีเงินได้เฉพาะเงินได้ที่มีแหล่งที่มา (Nexus) จากภายในสหรัฐอเมริกาหรือที่ได้จากการใดที่มีความเกี่ยวข้องในลักษณะ Effectively Connected Income (ECI)³⁵ กับการประกอบธุรกิจในสหรัฐอเมริกาเท่านั้น ทั้งนี้ การเก็บภาษีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุนและดอกเบี้ยจากการลงทุนในตราสารหนี้มีหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1.4.2.1 เงินส่วนเกินทุน (Capital Gains)

ในกรณีที่นิติบุคคลต่างชาติมีเงินได้เป็นกำไรหรือเงินส่วนเกินทุนจากการขายตราสารหนี้ หน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ หรือหุ้นของบริษัทในสหรัฐอเมริกา นิติบุคคลต่างชาติผู้มีเงินได้จะได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษี ก่อนหน้านั้น ประเด็นที่ว่าเงินส่วนเกินทุนที่นิติบุคคลต่างชาติได้รับจากการขายหุ้นบริษัทจำกัดในสหรัฐอเมริกาคือเงินที่มีลักษณะเป็น ECI ที่จะต้องเสียภาษีหรือไม่นั้น เดิมเคยเป็นประเด็นพิพาทในทางปฏิบัติ แต่เมื่อเดือนกรกฎาคม ปี 2560 ศาลภาษีของสหรัฐอเมริกาได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดในคดี *Grecian Magnesite Mining, Industrial & Shipping Co., SA v. Commissioner*, 149 T.C. 63 (2017) ว่าเงินได้ดังกล่าวไม่ใช่ ECI จึงได้รับการยกเว้นภาษี³⁶

³³ อนุสัญญาภาษีซ้อน (Tax Treaty) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า Double Tax Agreements (DTAs) เป็นสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ โดยเป็นสนธิสัญญาทางภาษีแบบทวิภาคี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ให้มีการจัดเก็บภาษีจากรายได้เดียวกันซ้ำซ้อนกัน ผู้ที่สนใจสามารถค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้จากคู่มือการยกเว้นภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร แก่บุคคล ตามสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อน ที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (โปรดดู “คู่มือตามประมวลรัษฎากร แก่บุคคลตามสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อน,” กรมสรรพากร, (2556) จาก http://download.rd.go.th/fileadmin/download/insight_pasi/DTA_BOOK.pdf).

³⁴ Citi Smith Barney, *supra* note 32.

³⁵ U.S. Internal Revenue Code, § 882.

ทั้งนี้ Effectively-Connected Income หรือ ECI อาจแปลเป็นภาษาไทยโดยสรุปความหมายได้ว่า รายได้ที่มีความเกี่ยวข้องในทางปฏิบัติ ECI มีความหมายเฉพาะเจาะจงเพียงรายได้ของบุคคลต่างชาติที่มีแหล่งที่มาจากภายในประเทศสหรัฐอเมริกาเท่าที่มีความเกี่ยวข้องกับการค้าหรือธุรกิจที่บุคคลนั้นประกอบกิจการในสหรัฐอเมริกา เช่น บริษัท ก เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ธุรกิจของบริษัทคือการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศในลักษณะซื้อมาขายไป ในกรณีที่บริษัท ก ได้ขายกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ A ที่ตั้งอยู่ในสหรัฐอเมริกาให้แก่นางสาว ข เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ A ย่อมถือเป็น ECI ในการจัดเก็บภาษีเงินได้ของสหรัฐอเมริกาโดยไม่ต้องคำนึงว่าบริษัท A กับนางสาว ข จะทำสัญญากันที่ไหนหรือชำระราคากันที่ใด (โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ของ Internal Revenue Service (<https://www.irs.gov/individuals/international-taxpayers/effectively-connected-income-eci>)).

³⁶ “Foreign company’s capital gain not effectively connected income,” KPMG Tax Corporation, accessed 21 April 2019, from <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2017/07/tnf-foreign-companys-capital-gain-not-effectively-connected-income.html>.

2.1.4.2.2 เงินปันผลและดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Dividend and Coupon)³⁷

ในกรณีที่นิติบุคคลต่างชาติมีเงินได้เป็นดอกเบี้ยจากการถือครองตราสารหนี้หรือเงินปันผลจากการถือครองหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ นิติบุคคลผู้มีเงินได้จะต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายในอัตราคงที่ที่ร้อยละ 30

อย่างไรก็ดี นิติบุคคลต่างชาติอาจจะเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ทุกประเภทที่กล่าวมาในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราข้างต้นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอนุสัญญาภาษีซ้อน

2.1.5 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากกองทุนรวม

ในสหรัฐอเมริกาไม่มีการจัดเก็บภาษีในระดับกองทุน เนื่องจากกฎหมายไม่ถือว่ากองทุนรวม (mutual fund) เป็นหน่วยภาษี แต่เป็นเพียงช่องทางที่เงินจะไหลผ่านไปสู่ผู้มีเงินได้เท่านั้น (pass-through entity) การเก็บภาษีเงินได้จะจัดเก็บจากผู้มีเงินได้โดยตรง

2.2 ประเทศสหราชอาณาจักร

2.2.1 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้โดยสังเขป³⁸

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในสหราชอาณาจักรใช้ระบบภาษีอัตราก้าวหน้า และภาษีเงินได้นิติบุคคลใช้ระบบภาษีอัตราคงที่เช่นเดียวกับประเทศไทย โดยผู้มีถิ่นที่อยู่และอาศัยอยู่ในสหราชอาณาจักรที่มีรายได้จะมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเงินได้เพื่อเสียภาษีเงินได้ การนับปีภาษีในอังกฤษจะเริ่มนับจากวันที่ 6 เมษายน จนถึงวันที่ 5 เมษายนของปีถัดไป ยกตัวอย่างเช่น ปีภาษีที่ 2562/2563 จะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2562 ถึงวันที่ 5 เมษายน 2563 ทั้งนี้ ในอังกฤษไม่มีการจัดเก็บภาษีขั้นต่ำ (Alternative Minimum Tax : AMT) หรือภาษีท้องถิ่น (Local Tax) ในลักษณะเดียวกันกับสหรัฐอเมริกาหรือญี่ปุ่น

2.2.2 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Individual Income Tax)³⁹

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ บุคคลธรรมดา และผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน กฎหมายอังกฤษไม่ถือว่าห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยภาษีจึงไม่มีการจัดเก็บภาษีในระดับห้างหุ้นส่วน เพราะถือเป็นเพียงช่องทางที่เงินได้จะไหลผ่านไปสู่บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง แนวคิดนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับกฎหมายภาษีห้างหุ้นส่วนของสหรัฐอเมริกาที่มองว่าห้างหุ้นส่วนเป็นเพียง Pass-through Entity เช่นกัน การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่ในสหราชอาณาจักรใช้ระบบอัตราภาษีก้าวหน้า (Graduated Rates) เช่นเดียวกับกับไทย คือ ยังมีเงินได้สูงเท่าไรยังต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้แต่ละส่วนที่เพิ่มขึ้นมาในอัตราที่สูงขึ้นตามลำดับขั้น โดย

³⁷ Ibid.

³⁸ “United Kingdom Highlight 2019,” Deloitte, (January 2019) accessed 20 April 2019, from <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-unitedkingdomhighlights-2019.pdf>.

³⁹ “Income Tax Rate,” GOV.UK, accessed 20 April 2019, from <https://www.gov.uk/income-tax-rates>.

คำนวณรายได้สุทธิจากรายได้ทุกประเภทแล้วหักออกด้วยค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน การจัดแบ่งกลุ่มภาษี (Tax Band) ในสหราชอาณาจักรค่อนข้างเรียบง่ายเมื่อเทียบกับการแบ่งกลุ่มภาษีของสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งกลุ่มผู้เสียภาษีออกเป็นเพียง 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มผู้เสียภาษีในอัตราธรรมดา (Basic Rate) อัตราสูงกว่า (Higher Rate) และอัตราเพิ่มเติม (Additional Rate) ซึ่งต่างเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 20 ร้อยละ 40 และร้อยละ 45 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในสหราชอาณาจักรประจำปีภาษี 2562/2563⁴⁰

จำนวนเงินได้สุทธิ	กลุ่มภาษี (Tax band)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ส่วนที่ไม่เกิน 12,500 ปอนด์	-	0
ตั้งแต่ 12,500 แต่ไม่เกิน 50,000 ปอนด์	อัตราธรรมดา (Basic Rate)	20
ตั้งแต่ 50,000 แต่ไม่เกิน 150,000 ปอนด์	อัตราสูงกว่า (Higher Rate)	40
ส่วนที่เกิน 150,000 ปอนด์	อัตราเพิ่มเติม (Additional Rate)	45

การจัดเก็บภาษีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุนและดอกเบียจากการลงทุนในตราสารหนี้มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

2.2.2.1 เงินส่วนเกินทุน (Capital Gains)⁴¹

ในกรณีที่บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้เป็นเงินส่วนเกินทุนหรือกำไรจากการตราสารหนี้หรือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ บุคคลธรรมดาที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินส่วนเกินทุนเฉพาะเงินส่วนที่เกินจากจำนวนที่กฎหมายยกเว้นให้ สำหรับปีภาษี 2562/2563⁴² กฎหมายอังกฤษได้กำหนดยกเว้นภาษีเงินส่วนเกินทุนเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 12,000 ปอนด์ โดยที่อัตราภาษีสำหรับเงินส่วนที่เกิน 12,000 ปอนด์จะแปรผันตามอัตราภาษีเงินได้แบบขั้นบันไดของผู้มีเงินได้ กล่าวคือ ให้นำเงินได้จากเงินส่วนเกินทุนทั้งหมดไปรวม คำนวณ กับเงินได้ประเภทอื่น ๆ เพื่อกำหนดว่าผู้มีเงินได้ต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราของกลุ่มภาษีใด

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ผู้มีเงินได้มีเงินได้จากการขายตราสารหนี้ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนด (Qualifying Investment Bonds) ผู้เงินได้อาจได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับเงินส่วนเกินทุนในกรณีที่ถอนเงินดังกล่าวในสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 5 ของทุนทั้งหมด

⁴⁰ *Ibid.*

⁴¹ “How are my savings taxed?” Moneyfacts, accessed 20 April 2019, from <https://moneyfacts.co.uk/guides/savings/how-are-my-savings-taxed/>.

⁴² Leanne Macardle (ed), “Guidance Capital Gains Tax rates and allowances”, HM Revenue & Customs, (6 December 2018) accessed 20 April 2019, from <https://www.gov.uk/guidance/capital-gains-tax-rates-and-allowances>.

ตารางที่ 4 อัตราภาษีเงินได้ที่เป็นเงินส่วนเกินทุนประจำปีภาษี 2562/2563

เงินส่วนเกินทุน (Capital Gains)	กลุ่มภาษี	อัตราภาษีเงินปันผลสำหรับเงิน ส่วนเกินทุนที่เกินค่าลดหย่อน (Tax rate on capital gains over allowance) (ร้อยละ)
ส่วนที่ไม่เกิน 12,000 ปอนด์	-	0
ตั้งแต่ 12,000 แต่ไม่เกิน 33,500 ปอนด์	อัตราธรรมดา (Basic Rate)	10
ส่วนที่เกิน 33,500 ปอนด์ ขึ้นไป	อัตราสูงกว่า (Higher Rate)	20

2.2.2.2 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Coupon)

ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงหรือลงทุนผ่านกองทุนรวมตราสารหนี้ เกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีดอกเบี้ยจะใช้เกณฑ์เดียวกัน คือ บุคคลนั้นจะมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเฉพาะดอกเบี้ยส่วนที่เกินไปกว่าจำนวนที่กฎหมายยกเว้นให้ (Personal Saving Allowance : PSA) ซึ่งจำนวนเงินที่ยกเว้นให้และอัตราภาษีดอกเบี้ยจะขึ้นอยู่กับอัตราภาษีเงินได้ของผู้มีเงินได้ดังกล่าว กล่าวคือ เมื่อนำเงินได้ที่เป็นดอกเบี้ยทั้งหมดไปรวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่น ๆ แล้ว พบว่าผู้มีเงินได้ต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราของกลุ่มภาษีใด ผู้มีเงินได้ก็ต้องเสียภาษีดอกเบี้ยตามอัตรานั้น

ตั้งแต่ปีภาษี 2560/2561 เป็นต้นมา รัฐบาลอังกฤษกำหนดให้ผู้เสียภาษีในอัตราธรรมดา (Basic Rate) อาจได้รับยกเว้นภาษีดอกเบี้ยสำหรับเงินได้จากดอกเบี้ยทุกประเภทรวมกัน เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 1,000 ปอนด์ และผู้เสียภาษีอัตราสูงกว่า (Higher Rate) อาจได้รับยกเว้นภาษีดอกเบี้ยสำหรับดอกเบี้ยส่วนที่ไม่เกิน 500 ปอนด์⁴³ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ตราสารหนี้ที่บุคคลธรรมดาถือครองเป็นตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลอังกฤษ เช่น พันธบัตรรัฐบาลหรือตั๋วเงินคลัง ฯลฯ บุคคลนั้นจะได้รับการยกเว้นภาษีดอกเบี้ย ทั้งนี้ การจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้รับดอกเบี้ยเป็นการจ่ายเต็มจำนวน ไม่มีการหักภาษี ณ ที่จ่าย ดังนั้น ผู้เสียภาษีมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการประเภทเงินได้ที่เป็นดอกเบี้ยด้วยตนเอง

⁴³ "Tax on savings interest," GOV.UK, accessed 9 June 2019, from <https://www.gov.uk/apply-tax-free-interest-on-savings>.

ตารางที่ 5 อัตราภาษีดอกเบี้ยจากตราสารหนี้⁴⁴

กลุ่มภาษี	อัตราภาษีดอกเบี้ย (Interest tax) (ร้อยละ)
อัตรามาตรฐาน(Standard rate)	20
อัตราสูงกว่า (Higher rate)	40
อัตราเพิ่มเติม (Additional rate)	50

2.2.2.3 ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Tax)⁴⁵

ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้แก่ บริษัทหรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นของอังกฤษ โดยหลักแล้วอังกฤษจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราคงที่ที่ร้อยละ 19 ทั้งนี้ รัฐบาลอังกฤษมีกำหนดเวลาที่จะปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลลงอีกให้เหลือร้อยละ 17 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2563⁴⁶ เป็นต้นไป อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ยังมีกิจการหรืออุตสาหกรรมบางประเภท เช่น บริษัทประกันชีวิต บริษัทน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติ หรือบริษัทในภาคการเงินธนาคาร ที่จะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการเก็บภาษีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุนและดอกเบี้ยจากการลงทุนในตราสารหนี้ มีดังนี้

2.2.2.3.1 เงินส่วนเกินทุน (Capital gains)⁴⁷

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลมีเงินได้เป็นเงินส่วนเกินทุนหรือกำไรจากการขายตราสารหนี้หรือหน่วยลงทุนในกองทุนตราสารหนี้ นิติบุคคลต้องเสียภาษีสำหรับเงินได้ส่วนดังกล่าวในอัตราเดียวกันกับเงินได้ทั่วไปของนิติบุคคล ซึ่งอัตราในปัจจุบันคือ ร้อยละ 19 (จะปรับลดเหลือร้อยละ 17 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2563)

2.2.2.3.2 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Coupon)

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลมีเงินได้เป็นดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงหรือลงทุนผ่านกองทุนรวมตราสารหนี้ ผู้เสียภาษีมียหน้าที่ต้องนำเงินได้เหล่านั้นไปรวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินทั้งหมดและเสียภาษีในอัตราเดียวกันกับเงินได้ทั่วไปของนิติบุคคล เพราะตั้งแต่ปีภาษี 2560/2561 เป็นต้นมา รัฐบาลอังกฤษได้ยกเลิกการหักภาษี ณ ที่จ่ายที่ระดับกองทุน ทำให้ทั้งนิติบุคคลสามารถรับดอกเบี้ยจากกองทุนรวมตราสารหนี้ได้เต็มจำนวน (Gross Distribution)

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ Deloitte, *supra* note 38.

⁴⁶ “United Kingdom Tax Summary, Corporate – Taxes on Corporate Income,” PwC, accessed 21 April 2019, from <http://taxsummaries.pwc.com/ID/United-Kingdom-Corporate-Taxes-on-corporate-income>.

⁴⁷ “Worldwide Corporate Tax Guide 2018,” EY, accessed 21 April 2019, from https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY_Worldwide_Corporate_Tax_Guide_2018/%24File/EY-2018-worldwide-corporate-tax-guide.pdf.

2.2.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนของบุคคลต่างชาติ

2.2.3.1 กรณีเป็นบุคคลธรรมดาต่างชาติ

กรณีเป็นบุคคลธรรมดาต่างชาติที่ไม่ได้มีถิ่นที่อยู่ในสหราชอาณาจักร⁴⁸ (Non-resident Foreign Person) บุคคลผู้นั้นมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้เฉพาะเงินได้ส่วนที่มีแหล่งที่มาภายในสหราชอาณาจักรเท่านั้น (UK-source Income) โดยหลักเกณฑ์ในการเก็บภาษีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุน และดอกเบี้ยมีดังนี้

2.2.3.1.1 เงินส่วนเกินทุน (Capital Gains)⁴⁹

กรณีที่บุคคลธรรมดาต่างชาติมีเงินได้เป็นเงินส่วนเกินทุน เช่น เงินกำไรจากการขายหลักทรัพย์หรือตราสารหนี้ หรือการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ โดยหลักแล้วบุคคลจะไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษี อย่างไรก็ตาม กรณีที่เป็นเงินส่วนเกินทุนจากการขายอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ประโยชน์ในการอยู่อาศัย (UK Residential Property) บุคคลธรรมดาที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินส่วนเกินทุนในอัตราคงที่ที่ร้อยละ 28

2.2.3.1.2 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Coupon)⁵⁰

กรณีที่บุคคลธรรมดาต่างชาติมีเงินได้เป็นดอกเบี้ยจากการถือครองตราสารหนี้ เงินดังกล่าวจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 20 หรืออาจได้รับยกเว้นตามข้อกำหนดว่าด้วยดอกเบี้ยและค่าลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป⁵¹

อย่างไรก็ดี บุคคลธรรมดาต่างชาติไม่ว่าจะมีสัญชาติเป็นประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปหรือไม่ก็ตาม อาจเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ทุกประเภทที่กล่าวมาในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราข้างต้นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอนุสัญญาภาษีซ้อน

2.2.3.2 กรณีเป็นนิติบุคคลต่างชาติ⁵²

หลักเกณฑ์ในการเก็บภาษีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุนและดอกเบี้ยในกรณีของนิติบุคคลต่างชาติ ที่ไม่ได้มีสาขาหรือสถานประกอบการถาวรในสหราชอาณาจักร มีดังนี้

2.2.3.2.1 เงินส่วนเกินทุนหรือกำไร (Capital Gains)

กรณีที่นิติบุคคลต่างชาติ (Nonresident Company) มีเงินได้เป็นเงินส่วนเกินทุน โดยหลักแล้วเงินได้ประเภทนี้จะได้รับการยกเว้นภาษี ซึ่งรวมถึงเงินได้จากการขายตราสารหนี้ที่ถือครองก่อนครบกำหนดไถ่ถอนหรือการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ด้วย

⁴⁸ PwC, *supra* note 46.

⁴⁹ *Ibid.*

⁵⁰ Deloitte, *supra* note 38.

⁵¹ "Taxation of cross-border interest and royalty payments in the European Union," European Commission, accessed 8 June 2019, from https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/taxation-crossborder-interest-royalty-payments-eu-union_en.

⁵² *Ibid.*

2.2.3.2 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Coupon)

ในกรณีที่นิติบุคคลต่างชาติดำเนินเงินได้จากดอกเบี้ย เงินได้ดังกล่าวจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ที่อัตราร้อยละ 20 หรืออาจได้รับยกเว้นตามข้อตกลงในหมู่ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ทั้งนี้ ในกรณีที่กองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้มีนโยบายการลงทุนแบบผสม คือลงทุนทั้งในตราสารหนี้และตราสารทุนหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินอื่น ๆ แต่ยังถือครองทรัพย์สินประเภทตราสารหนี้หรือเงินสด รวมกันแล้วเกินร้อยละ 60 ของทรัพย์สินทั้งหมดของกองทุนนั้น ณ ช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่งระหว่างรอบปีบัญชีกองทุน (At Any Point during Its Accounting Year) เงินส่วนแบ่งกำไรที่กองทุนจ่ายคืนให้ผู้ลงทุน (Distribution) จะต้องนำไปเสียภาษีว่าเป็นเงินในรูปแบบเป็นดอกเบี้ย (Interest) ไม่ถือเป็นเงินปันผล (Dividends)

อย่างไรก็ดี นิติบุคคลต่างชาติดำเนินเงินได้จากเงินได้สำหรับเงินได้ทุกประเภท ที่กล่าวมาในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราข้างต้นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอนุสัญญาภาษีซ้อน

2.2.4 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากกองทุนรวม

สหราชอาณาจักรถือว่ากองทุนรวมเป็นหน่วยภาษี (Tax Entity) แต่ไม่มีการหักภาษีในระดับกองทุน แต่เดิมกฎหมายอังกฤษเคยกำหนดให้กองทุนรวมตราสารหนี้ (Bond Fund) มีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ที่อัตราร้อยละ 20 เมื่อมีการจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้ลงทุนที่เป็นบุคคลธรรมดา สัญชาติอังกฤษ แต่จะไม่มีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายกรณีผู้ลงทุนที่ได้รับดอกเบี้ยเป็นนิติบุคคล หรือผู้ลงทุนที่ลงทุนผ่านบัญชีเงินฝากส่วนบุคคล (Individual Savings Account : ISA) หรือผู้ลงทุนต่างชาติ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปีภาษี 2560/2561 เป็นต้นมา รัฐบาลอังกฤษได้ยกเลิกการหักภาษี ณ ที่จ่าย ที่ระดับกองทุน ทำให้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถรับเงินปันผลได้เต็มจำนวน (Gross Distribution)

2.3 ประเทศญี่ปุ่น

2.3.1 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้โดยสังเขป

ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลในญี่ปุ่นใช้ระบบภาษีอัตราก้าวหน้า (Ruishin kazei houshiki: 累進課税方式) เช่นเดียวกับประเทศไทย ผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเงินได้เพื่อเสียภาษีเงินได้ ภาษีลักษณะนี้จัดเก็บจากผู้ที่มีเงินได้สุทธิสูงเกินเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้หรือมีเงินได้ที่ต้องเสียภาษีบางประเภท เช่น รายได้จากการลงทุน (Toushi shunyu: 投資收入) ไม่ว่าจะเป็นรายได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์ ตราสารหนี้ หรืออสังหาริมทรัพย์ อัตราการจัดเก็บภาษีจะแตกต่างกันไปตามพื้นที่ที่ผู้เสียภาษีอยู่อาศัย โดยพื้นที่เขตเมืองใหญ่อาจจัดเก็บในอัตราสูงกว่าเขตพื้นที่ชนเมือง

2.3.1.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Shotoku-zei: 所得税)⁵³

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีบุคคลธรรมดา คือ บุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในญี่ปุ่นหรืออาศัยอยู่ในญี่ปุ่นเป็นระยะเวลา 1 ปีหรือมากกว่า⁵⁴ การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่ในญี่ปุ่นใช้ระบบอัตราภาษีก้าวหน้าเช่นเดียวกับไทย โดยคำนวณรายได้สุทธิจากรายได้ทุกประเภทแล้วหักออกด้วยค่าใช้จ่ายที่จำเป็น (Hitsuyoukeihi: 必要経費) และค่าลดหย่อน (Koujo: 控除) อย่างไรก็ตาม นอกจากภาษีเงินได้แล้วผู้มีรายได้ยังอาจมีหน้าที่ต้องเสียภาษีผู้อยู่อาศัย (Juumin-zei: 住民税) ซึ่งอาจเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่าภาษีบำรุงท้องที่อีกด้วย โดยจะขึ้นอยู่กับท้องที่ที่ผู้อยู่อาศัย รายได้ และประเภทเงินได้ของตัวผู้เสียภาษี ทั้งนี้ การคำนวณปีภาษีของญี่ปุ่นจะถือตามปีปฏิทิน

ตารางที่ 6 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในญี่ปุ่น⁵⁵

จำนวนเงินได้สุทธิ (เยน)		อัตราภาษี (ร้อยละ)	ค่าลดหย่อนรวม (เยน)
ตั้งแต่	ไม่เกิน		
-	1,950,000	5	-
1,950,000	3,300,000	10	97,500
3,300,000	6,950,000	20	427,500
6,950,000	9,000,000	23	636,000
9,000,000	18,000,000	33	1,536,000
18,000,000	40,000,000	40	2,796,000
40,000,000	-	45	4,796,000

ในประเทศญี่ปุ่นมีการแบ่งตราสารหนี้ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ตราสารหนี้ประเภทเฉพาะ (Tokutei-koushasai: 特定公社債) เช่น พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรทางการท้องถิ่น พันธบัตรรัฐบาลต่างประเทศ ตราสารหนี้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ฯลฯ และ 2) ตราสารหนี้ทั่วไป (Ippan-koushasai: 一般公社債) ซึ่งคือ ตราสารหนี้ทุกประเภทที่ไม่ใช่ตราสารหนี้ประเภทเฉพาะตาม 1) อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บภาษีตราสารหนี้ทั้งสองประเภทนี้มีหลักเกณฑ์ที่คล้ายคลึงกัน โดยทั่วไปแล้วการเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ที่เป็นเงินส่วนเกินทุน ดอกเบี้ย และกำไรจากการไถ่ถอนตราสารหนี้ที่ซื้อมาในราคาต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ โดยจะมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้⁵⁶

⁵³ “Japan Individual Taxes on Personal Income,” PwC, accessed 1 April 2019, from <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Japan-Individual-Taxes-on-personal-income>.

⁵⁴ “Taxation in Japan,” KPMG Tax Corporation, accessed 1 April 2019, from <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/jp/pdf/jp-en-taxation-in-japan-201711.pdf>, pp.89 - 92.

⁵⁵ “税の種類と分類 [Types and Categories of Tax],” National Tax Agency, Japan, accessed 1 April 2019, from <https://www.nta.go.jp/taxes/shiraberu/taxanswer/shotoku/2260.htm>.

⁵⁶ “証券税制早わかり 債券の税金 [Bond Tax System in a Nutshell & Bond Tax],” Mizuho Securities, Co. Ltd., accessed 10 April 2019, from https://www.mizuho-sc.com/beginner/useful/saiken_zeikin.html.

2.3.1.1.1 เงินส่วนเกินทุน (Jousho-shotoku: 譲渡所得)⁵⁷

ในกรณีที่บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้เป็นเงินส่วนเกินทุน (กำไร) จากการซื้อขายตราสารหนี้หรือการขายคืนหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ ผู้มีเงินได้จะต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 20.315 ซึ่งแบ่งออกเป็นร้อยละ 15.315 ที่จ่ายให้รัฐบาลเป็นภาษีเงินได้และอีกร้อยละ 5 ที่จ่ายให้ทางการท้องถิ่นเป็นภาษีผู้อยู่อาศัย โดยผู้เสียภาษีมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเงินได้ประเภทนี้โดยแยกออกจากรายการเงินได้ประเภทอื่น ๆ

2.3.1.1.2 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Saiken rishi: 債券利子)⁵⁸

ในกรณีที่บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้เป็นดอกเบี้ยจากการถือครองตราสารหนี้ในประเทศญี่ปุ่น ผู้มีเงินได้จะต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย (Gensen choushu: 源泉徴収) ในอัตราร้อยละ 20.315 ซึ่งแบ่งออกเป็นร้อยละ 15.315 ที่จ่ายให้รัฐบาลเป็นภาษีเงินได้และอีกร้อยละ 5 ที่จ่ายให้ทางการท้องถิ่นเป็นภาษีผู้อยู่อาศัย อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ตราสารหนี้ต่างประเทศ บุคคลธรรมดานั้นก็ยังมีความที่ต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับดอกเบี้ยที่ได้รับในอัตราร้อยละ 20.315 โดยจะได้รับเครดิตภาษีตามจำนวนที่รัฐบาลต่างประเทศนั้นหักไว้ ณ ที่จ่ายจริง ทั้งนี้ ผู้เสียภาษีย่อมมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเงินได้สำหรับเงินได้ที่เป็นดอกเบี้ยตราสารหนี้ต่างประเทศ

2.3.1.1.3 เงินกำไรจากการไถ่ถอนตราสารหนี้ที่ซื้อในราคาต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ (Waribikisai no kanshou saeki: 割引債の償還差益)⁵⁹

ในกรณีที่บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้เป็นเงินกำไรจากส่วนต่างของราคาเมื่อไถ่ถอนตราสารหนี้กับผู้ออกตราสาร เนื่องจากซื้อตราสารดังกล่าวมาในราคาที่ต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ดังที่รู้จักกันในภาษาอังกฤษว่า Discount Bond (Waribikisai: 割引債) ผู้มีเงินได้จะต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 20.315 ซึ่งแบ่งออกเป็นร้อยละ 15.315 ที่จ่ายให้รัฐบาลเป็นภาษีเงินได้และอีกร้อยละ 5 ที่จ่ายให้ทางการท้องถิ่นเป็นภาษีผู้อยู่อาศัย

2.3.1.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Houjinzei: 法人税)⁶⁰

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล (Houjinzei: 法人税) ได้แก่ บริษัทหรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นของญี่ปุ่น รวมถึงบริษัทที่มีสำนักงานใหญ่หรือที่ทำการหลักในประเทศญี่ปุ่น ฐานภาษีเงินได้นิติบุคคลคือ เงินได้ทั้งหมดของนิติบุคคลไม่ว่าจะมีที่มาจากแหล่งใดโดยคำนวณจากรายรับทั้งหมดหักออกด้วยต้นทุน ค่าใช้จ่ายและผลขาดทุนในปัจจุบัน ญี่ปุ่นกำหนดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลโดยพิจารณาจากจำนวนเงินทุนจดทะเบียนบริษัทผู้เสียภาษี ในกรณีที่บริษัทมีทุนจดทะเบียนเกิน 100 ล้านเยน (ประมาณ 30 ล้านบาท) บริษัทนั้นจะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตรากว่าร้อยละ 23.2

⁵⁷ “Withholding Tax Guide 2019,” National Tax Agency, Japan, accessed 10 April 2019, from <https://www.nta.go.jp/publication/pamph/gensen/shikata2019/pdf/16.pdf>, p.35.

⁵⁸ Mizuho Securities, Co. Ltd., *supra* note 56.

⁵⁹ *Ibid.*

⁶⁰ “法人税法 [Corporate Income Tax Law],” National Tax Agency, Japan, accessed 8 June 2019, from <https://www.nta.go.jp/about/organization/ntc/kohon/houjin/pdf/30/00.pdf>.

แต่ถ้าเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 100 ล้านบาท ซึ่งถือว่าเป็นบริษัทขนาดกลาง - ย่อม (Chushou kigyō: 中小企業) ก็จะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 19 สำหรับเงินได้ส่วนที่ไม่เกิน 8 ล้านบาท (ประมาณ 2.4 ล้านบาท) และต้องเสียในอัตราร้อยละ 23.2 สำหรับส่วนที่เกิน 8 ล้านบาทขึ้นไป

ตารางที่ 7 แสดงอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคล

ฐานภาษี	บริษัทขนาดกลาง - ย่อม (SMEs)	บริษัทที่ไม่ใช่ SMEs
เงินได้ส่วนที่ไม่เกิน 8 ล้านบาท	19	23.2
เงินได้ส่วนที่เกิน 8 ล้านบาท	23.2	

หมายเหตุ : อัตราร้อยละ 23.2 เป็นอัตรากำไรใหม่ที่เพิ่งปรับลดลงจากเดิมร้อยละ 0.2 โดยเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2561 เป็นต้นไป

นอกจากภาษีเงินได้นิติบุคคลแล้ว นิติบุคคลยังมีหน้าที่ต้องเสียภาษีวิสาหกิจ (Jigyō-zei: 事業税) ซึ่งพิจารณาจากรายได้บริษัทด้วยระบบอัตราก้าวหน้า และเสียภาษีผู้อยู่อาศัยนิติบุคคล (Hōjū-jūmin-zei: 法人住民税) ให้แก่ทางการท้องถิ่นทั้งระดับจังหวัดและระดับชุมชนโดยอัตรากำไรจะขึ้นอยู่กับสถานที่ตั้งและขนาดของนิติบุคคลอีกด้วย ดังนั้น เมื่อนำภาษีเงินได้นิติบุคคลมารวมกับภาษีอีก 2 ประเภทที่นิติบุคคลต้องเสีย จะพบว่าอัตรากำไรที่แท้จริง (Jikkō-zeiritsu: 実効税率) สำหรับนิติบุคคลในญี่ปุ่น กรณีที่พิจารณาตามอัตรากำไรท้องถิ่นของกรุงโตเกียว จะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 30 ทั้งนี้ การเก็บภาษีเงินได้ประเภทเงินปันผล เงินส่วนเกินทุนและดอกเบี่ยจากตราสารหนี้มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

2.3.1.2.1 เงินปันผล (Haitou: 配当)⁶¹

ในกรณีที่นิติบุคคลมีเงินได้เป็นเงินปันผลจากการถือหุ้นบริษัทญี่ปุ่นอื่นหรือจากการถือหุ้นหน่วยลงทุนในกองทุนรวมที่มีนโยบายจ่ายเงินปันผล โดยหลักแล้ว นิติบุคคลผู้เสียภาษีจะต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่น ๆ และต้องเสียภาษีตามอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลนั้น แต่เงินได้ที่เป็นเงินปันผลจากบริษัทที่อาจได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสัดส่วนหุ้นที่นิติบุคคลผู้เสียภาษีถือครองและระยะเวลาการถือครองว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

2.3.1.2.2 เงินส่วนเกินทุน (Toushi shueki: 投資収益)⁶²

ในกรณีที่นิติบุคคลมีเงินได้เป็นเงินส่วนเกินทุนจากการขายตราสารหนี้ หน่วยลงทุนในกองทุนรวม หลักทรัพย์ หรืออสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ นิติบุคคลผู้เสียภาษีจะต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่น ๆ และต้องเสียภาษีตามอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคล

⁶¹ Ibid, pp.36 - 42.

⁶² Ibid, p.37.

2.3.1.2.3 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Saiken rishi: 債券利子)⁶³

ในกรณีที่นิติบุคคลมีเงินได้เป็นดอกเบี้ยจากการถือครองตราสารหนี้ ไม่ว่าจะถือครองโดยตรงหรือผ่านกองทุนรวม นิติบุคคลผู้เสียภาษีจะต้องยื่นแบบแสดงรายการเงินได้ที่เป็นดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ แยกออกจากเงินได้ประเภทอื่น ๆ และเสียภาษีในอัตราร้อยละ 20

2.3.1.1.4 เงินกำไรจากการไถ่ถอนตราสารหนี้ที่ซื้อในราคาต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ (Waribikisai no kanshou saeki: 割引債の償還差益)⁶⁴

ในกรณีที่นิติบุคคลมีเงินได้เป็นเงินกำไรจากส่วนต่างของราคาเมื่อไถ่ถอนตราสารหนี้กับผู้ออกตราสารเนื่องจากได้ซื้อตราสารดังกล่าวมาในราคาที่ต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ นิติบุคคลจะต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 18.378 โดยไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเงินได้ประเภทนี้แยกจากเงินได้ประเภทอื่นอีก อย่างไรก็ตาม อัตราภาษีสำหรับเงินได้ประเภทนี้อาจเหลือเพียงร้อยละ 16.336 สำหรับตราสารหนี้บางประเภทที่กำหนดไว้โดยกฎหมายเฉพาะ

2.3.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนของบุคคลต่างชาติ

2.3.2.1 กรณีเป็นบุคคลธรรมดาต่างชาติ⁶⁵

กรณีเป็นบุคคลธรรมดาต่างชาติที่ไม่ได้มีถิ่นที่อยู่ในญี่ปุ่น⁶⁶ บุคคลผู้นั้นจะมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้เฉพาะเงินได้ส่วนที่มีแหล่งที่มาภายในญี่ปุ่น (Kokunai-gensen shotoku: 国内源泉所得) แต่ไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีผู้อยู่อาศัย โดยทั่วไปแล้ว บุคคลธรรมดาต่างชาติที่มีเงินได้จากการลงทุน จะต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่เป็น 1) เงินปันผลจากหุ้นหรือกองทุนรวม หรือ 2) เงินส่วนเกินทุน หรือ 3) ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ และเงินได้ประเภทอื่น ๆ ในอัตราร้อยละ 20 เว้นแต่ว่าจะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น โดยอาจยกตัวอย่างกรณียกเว้น เช่น เงินได้ที่เกี่ยวโยงกับอสังหาริมทรัพย์ที่ตั้งอยู่ในญี่ปุ่นซึ่งเงินได้สุทธินั้นจะถูกนำมาคำนวณภาษีด้วยระบบอัตราก้าวหน้า อย่างไรก็ตาม บุคคลธรรมดาต่างชาติอาจเสียภาษีเงินได้ในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราข้างต้นก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอนุสัญญาภาษีซ้อน

2.3.2.2 กรณีเป็นนิติบุคคลต่างชาติ

โดยหลักแล้วนิติบุคคลต่างชาติจะมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเฉพาะเงินได้ที่มีแหล่งที่มาภายในญี่ปุ่นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม กรณีที่นิติบุคคลต่างชาติมีสถานประกอบการถาวร (Koukyuteki-shisetsu: 恒久的施設) ในญี่ปุ่น ก็จะต้องนำเงินได้ที่เกี่ยวโยงกับสถานประกอบการนั้น ไปรวมคำนวณเพื่อ

⁶³ Ibid, p.38.

⁶⁴ “割引債と税金 [Discount Bond and Tax],” National Tax Agency, Japan, No.1510, accessed 10 April 2019, from <https://www.nta.go.jp/taxes/shiraberu/shinkoku/tebiki/2015/taxanswer/shotoku/1510.htm>.

⁶⁵ “Japan-Income Tax,” KPMG, (31 March 2018) accessed 20 April 2019, from <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2011/12/japan-income-tax.html#taxrates>.

⁶⁶ “International tax- Japan Highlights 2018,” Deloitte, accessed 20 April 2019, from <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-japanhighlights-2018.pdf>.

เสียภาษีด้วย ทั้งนี้ การเก็บภาษีเงินได้ประเภทเงินปันผล เงินส่วนเกินทุน ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ และ เงินกำไรจากการไถ่ถอนตราสารหนี้ที่ซื้อในราคาต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

2.3.2.2.1 เงินปันผล (Haitou: 配当)

กรณีนิติบุคคลต่างชาติดำเนินได้เป็นเงินปันผลที่จ่ายโดยบริษัทญี่ปุ่นหรือกองทุนรวมซึ่งรวมถึงกองทุนรวมตราสารหนี้ด้วย เงินปันผลนั้นจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 20 หรือ ในอัตราที่ต่ำกว่า ขึ้นอยู่กับอนุสัญญาภาษีซ้อน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เงินปันผลที่จ่ายโดยบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โตเกียวโดยตรง เงินปันผลจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ที่อัตราที่ต่ำกว่า คือ ร้อยละ 15

2.3.2.2.2 เงินส่วนเกินทุน (Toushi shueki: 投資収益)

กรณีนิติบุคคลต่างชาติดำเนินได้เป็นเงินส่วนเกินทุนจากการขายอสังหาริมทรัพย์ หลักทรัพย์ ฯลฯ นิติบุคคลต่างชาติดังกล่าวจะต้องเสียภาษีตามอัตรากำหนดนิติบุคคลทั่วไป คือ อัตรา ร้อยละ 20

2.3.2.2.3 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Saiken rishi: 債券利子)

กรณีนิติบุคคลต่างชาติดำเนินได้เป็นดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ ดอกเบี้ยดังกล่าวจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15

2.3.2.2.4 เงินกำไรจากการไถ่ถอนตราสารหนี้ที่ซื้อในราคาต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ (Waribikisai no kanshou saeki: 割引債の償還差益)

กรณีนิติบุคคลต่างชาติดำเนินได้เป็นเงินกำไรจากการไถ่ถอนตราสารหนี้ที่ซื้อในราคาที่ต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ ก็จะต้องนำเงินได้จำนวนดังกล่าวไปรวมคำนวณกับรายได้ประเภทอื่น เพื่อเสียภาษีตามอัตรากำหนดนิติบุคคลทั่วไป คือ อัตรา ร้อยละ 20

อย่างไรก็ดี นิติบุคคลต่างชาติอาจจะเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ทุกประเภท ที่กล่าวมาในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราข้างต้นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอนุสัญญาภาษีซ้อน

2.3.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากกองทุนรวม⁶⁷

ประเทศญี่ปุ่นไม่มีการจัดเก็บภาษีในระดับกองทุน⁶⁸ เนื่องจากระบบกฎหมายภาษีของ ญี่ปุ่นมองว่ากองทุนรวมเป็นเพียงช่องทางที่เงินจะไหลผ่านไปสู่ผู้มีเงินได้เท่านั้น การเก็บภาษีเงินได้จะ จัดเก็บจากผู้มีเงินได้นั้นโดยตรง โดยผู้มีเงินได้จะมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเงินได้ที่ตนได้รับการ ลงทุนในกองทุนรวม ไม่ว่าจะเป็นเงินส่วนเกินทุนจากการขายหน่วยลงทุน หรือเงินปันผลที่ได้รับใน กรณีที่กองทุนมีนโยบายจ่ายเงินปันผล แยกจากเงินได้ประเภทอื่น ๆ (Shinkoku bunri: 申告分離)

⁶⁷ “投資信託の種類と課税の概要 [Types of Investment Trust and Taxation Concept],” accessed 20 April 2019, from https://www.dir.co.jp/report/research/law-research/tax/book/20181114_020434.pdf.

⁶⁸ Japanese Income Tax Code, Section 176.

3. การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนตามกฎหมายไทย

3.1 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้โดยสังเขป

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทยใช้ระบบภาษีอัตราก้าวหน้า (progressive rate) โดยผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) ถึง (8) แห่งประมวลรัษฎากรมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเงินได้เพื่อเสียภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับการลงทุนเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ยื่นแบบและเสียภาษี โดยการยื่นแบบกรณีบุคคลธรรมดา มี 2 ระยะ คือ ระยะแรก ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี ซึ่งเป็นการยื่นแบบแสดงรายการเงินได้เฉพาะเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (5) (6) (7) หรือ (8) แห่งประมวลรัษฎากร ที่ได้รับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายนไม่ว่าจะมีเงินได้ประเภทอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม โดยยื่นแบบ ภ.ง.ด.94 ภายในเดือนกันยายนของปีภาษีนั้น และภาษีที่เสียดังกล่าวสามารถนำไปเป็นเครดิตหักออกจากภาษีสิ้นปีได้ และระยะที่สอง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาล้านปี เป็นการยื่นแบบแสดงรายการเงินได้พึงประเมินที่ได้รับแล้วในระหว่างปีภาษี โดยยื่นแบบ ภ.ง.ด.91 กรณีมีเฉพาะเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) เพียงประเภทเดียว หรือแบบ ภ.ง.ด.90 กรณีมีเงินได้พึงประเมินประเภทอื่นรวมด้วย ทั้งนี้ ต้องยื่นภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป สำหรับภาษีเงินได้นิติบุคคลของไทยใช้ระบบอัตราคงที่ (flat rate)⁶⁹ โดยแยกเป็นอัตราภาษีสำหรับนิติบุคคล 2 ประเภท ได้แก่ นิติบุคคลทั่วไป (ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย) และนิติบุคคลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องดำเนินการยื่นเป็น 2 ระยะเช่นเดียวกัน คือ ภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งรอบ โดยต้องยื่นแบบแสดงรายการพร้อมชำระภาษี (ถ้ามี) ตามแบบ ภ.ง.ด.51 ภายในสองเดือนนับจากวันสุดท้ายของทุกหกเดือนแรกของรอบระยะเวลาบัญชี และภาษีเงินได้จากกำไรสุทธิเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี โดยต้องยื่นแบบแสดงรายการพร้อมชำระภาษี (ถ้ามี) ตามแบบ ภ.ง.ด.50 ภายใน 150 วันนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี

3.1.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Individual income tax)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีบุคคลธรรมดา คือ บุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย หรือมีแหล่งเงินได้ในประเทศไทย รวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง และวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่มีใช้นิติบุคคล

⁶⁹ ในอดีตอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของไทยมีลักษณะก้าวหน้า ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ได้ปรับเป็นอัตราเดียว (flat rate) โดยให้อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่คำนวณจากฐานกำไรสุทธิ มีอัตราเดียวคือ ร้อยละ 30 ซึ่งเป็นอัตราภาษีที่ใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ได้มีการปรับลดอัตราภาษีให้เท่ากับนิติบุคคลบางประเภท คือ ลดอัตราภาษีให้กับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2 ช่วง คือ ในปี พ.ศ. 2544 และปี พ.ศ. 2551 และมีการลดอัตราภาษีให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในปี พ.ศ. 2545 พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2551 (ข้อมูลจาก “ภาษีเงินได้นิติบุคคล : อัตราภาษีของไทย,” สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, (27 มกราคม 2552) สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2562, จาก <http://www2.fpo.go.th/FPO/index2.php?mod=Content&file=contentview&contentID=CNT0003129&categoryID=CAT0000146>).

ตารางที่ 8 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา⁷⁰

เงินได้สุทธิ (บาท)	ช่วงเงินได้	อัตราภาษี	ภาษี แต่ละชั้น	ภาษีสะสมสูงสุด (บาท)
0 – 150,000	-	ยกเว้นภาษี	0	0
150,001 – 300,000	150,000	ร้อยละ 5	7,500	7,500
300,001 – 500,000	200,000	ร้อยละ 10	20,000	27,500
500,001 – 750,000	250,000	ร้อยละ 15	37,500	65,000
750,001 – 1,000,000	250,000	ร้อยละ 20	50,000	115,000
1,000,001 – 2,000,000	1,000,000	ร้อยละ 25	250,000	365,000
2,000,001 – 5,000,000	3,000,000	ร้อยละ 30	900,000	1,265,000
5,000,001 ขึ้นไป	-	ร้อยละ 35	-	-

ทั้งนี้ ในกรณีที่บุคคลธรรมดาไทยลงทุนในตราสารหนี้โดยตรง หากได้รับเงินปันผล ดอกเบี้ย หรือเงินส่วนเกินทุนจากการขายตราสารหนี้ อันเป็นเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ก) แห่งประมวลรัษฎากร ผู้ลงทุนต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 โดยมีสิทธิเลือกที่จะไม่นำไปรวมคำนวณภาษีเงินได้สิ้นปี⁷¹ และในกรณีเงินส่วนเกินทุน ผู้ลงทุนมีสิทธิเลือกที่จะไม่นำไปรวมคำนวณภาษีเงินได้สิ้นปี เว้นแต่เป็นตราสารหนี้ที่ไม่มีดอกเบี้ยที่ได้หักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 15 ไปแล้วจากผู้ถือคนแรก

3.1.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate tax)

กรณีที่บริษัททั่วไปหรือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยลงทุนในตราสารหนี้โดยตรง เมื่อได้รับเงินปันผล ดอกเบี้ย ส่วนลด หรือเงินส่วนเกินทุนจากการขายตราสารหนี้ จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 1 และต้องนำไปรวมเป็นเงินได้และกำไรสุทธิ เพื่อคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล⁷² แต่หากผู้มีเงินได้เป็นกองทุนรวม จะได้รับยกเว้นภาษี

⁷⁰ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 44) พ.ศ. 2560, บัญชีอัตราภาษีเงินได้ (1) สำหรับบุคคลธรรมดา.

⁷¹ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2534, มาตรา 48 (3).

⁷² ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2527, มาตรา 65.

ตารางที่ 9 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล⁷³

อัตราภาษีกรณีเป็น SMEs ⁷⁴		อัตราภาษีกรณีทั่วไป
กำไรสุทธิ (บาท)	อัตราภาษี	ร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ ⁷⁵
0 - 300,000	ยกเว้นภาษี	
300,001 – 3,000,000	ร้อยละ 15	
3,000,001 ขึ้นไป	ร้อยละ 20	

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย หากมีเงินได้ประเภทดอกเบี้ย หรือส่วนลดจากการลงทุนในพันธบัตรหรือตราสารหนี้จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1⁷⁶ และต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณหากำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยสามารถนำภาษีที่ถูกหักไว้มาเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเมื่อสิ้นปีได้ อย่างไรก็ตาม หากผู้มีเงินได้ (ผู้รับดอกเบี้ย) เป็นมูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้แต่มีข้อจำกัดการสาธารณกุศลตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนด ผู้จ่ายจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10⁷⁷ แต่หากเป็นกรณีที่ทั้งผู้จ่ายและผู้รับเป็นธนาคารพาณิชย์ ผู้จ่ายไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายแต่ประการใด

ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยมีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุน จะไม่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย แต่ต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมกับการคำนวณกำไรสุทธิด้วย

3.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนของบุคคลต่างชาติ

3.2.1 กรณีเป็นบุคคลธรรมดาต่างชาติ

3.2.1.1 ส่วนลด (Discount)

ในกรณีผู้ลงทุนเป็นบุคคลธรรมดาต่างชาติมีเงินได้จากส่วนลด ผู้ลงทุนที่เป็น ผู้ทรงคนแรกเท่านั้นที่ถูกหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราร้อยละ 15 และผู้ลงทุนจะต้องนำเงินปัน ผลที่ได้รับจากกองทุนรวมดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมกับเงินได้ ฟังประเมินประเภทอื่น

⁷³ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2534, บัญชี อัตราภาษีเงินได้ (2) สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล.

⁷⁴ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท และรายได้จากการขายสินค้าหรือ ให้บริการตลอดทั้งปี (รอบระยะเวลาบัญชี) ไม่เกิน 30 ล้านบาท จะได้รับอัตราภาษีพิเศษสำหรับ SMEs.

⁷⁵ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 42) พ.ศ. 2559, บัญชี อัตราภาษีเงินได้ (2) (ก) สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล.

⁷⁶ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2502, มาตรา 69 ทวิ.

⁷⁷ คำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528.

3.2.1.2 เงินส่วนเกินทุน (Capital gains)

ในกรณีผู้ลงทุนเป็นบุคคลธรรมดาต่างชาติ หากได้รับเงินส่วนเกินทุนผู้ลงทุนได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา⁷⁸

3.2.1.3 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Bond interest)

บุคคลธรรมดาต่างชาติเมื่อได้รับดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ ผู้จ่ายต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15⁷⁹ ยกเว้นเป็นดอกเบี้ยจากตราสารหนี้รัฐบาล องค์การของรัฐ หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

3.2.2 กรณีเป็นนิติบุคคลต่างชาติ

3.2.2.1 กรณีประกอบกิจการในประเทศไทย

3.2.2.1.1 ส่วนลด (Discount)

หากมีเงินได้ประเภทส่วนลดจากการลงทุนในตราสารหนี้จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1⁸⁰ และต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณหากำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

3.2.2.1.2 เงินส่วนเกินทุน (Capital gains)

กรณีที่นิติบุคคลต่างชาติซึ่งประกอบกิจการในประเทศไทย เมื่อมีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุนจะไม่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย แต่ต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณหากำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามอัตราที่กฎหมายกำหนด⁸¹

3.2.2.1.3 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Bond interest)

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ แต่ประกอบกิจการในประเทศไทยเมื่อมีเงินได้ประเภทดอกเบี้ยจากการลงทุนในตราสารหนี้ ผู้จ่ายต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1⁸² และต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณหากำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามมาตรา 66 แห่งประมวลรัษฎากร โดยสามารถนำภาษีที่ถูกหักไว้มาเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเมื่อสิ้นปีได้ อย่างไรก็ดี หากผู้มีเงินได้ (ผู้รับดอกเบี้ย) เป็นมูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้แต่มีชื่อองค์กรสาธารณกุศลตามที่รัฐมนตรีว่าการ

⁷⁸ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 42 (17) ประกอบ ข้อ 2 (32) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร.

⁷⁹ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2534, มาตรา 50 (2) (ข).

⁸⁰ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2502, มาตรา 69 ทวิ.

⁸¹ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2527 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2494, มาตรา 65, 66.

⁸² ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2502, มาตรา 69 ทวิ และคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528

กระทรวงการคลังประกาศกำหนด ผู้จ่ายจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 แต่หากเป็นกรณี ที่ทั้งผู้จ่ายและผู้รับเป็นธนาคารพาณิชย์ ผู้จ่ายไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายแต่ประการใด

3.2.2.2 กรณีมิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย

3.2.2.2.1 ส่วนลด (Discount)

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและมีได้ ประกอบกิจการในประเทศไทย เมื่อมีเงินได้ประเภทส่วนลดต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15

3.2.2.2.2 เงินส่วนเกินทุน (Capital gains)

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและมีได้ ประกอบกิจการในประเทศไทย เมื่อมีเงินได้ประเภทเงินส่วนเกินทุนจากการขายตราสารหนี้ ต้องถูกหัก ภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15⁸³ เว้นแต่ได้รับยกเว้นตามอนุสัญญาภาษีซ้อน

3.2.2.2.3 ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ (Bond interest)

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและมีได้ ประกอบกิจการในประเทศไทย เมื่อได้รับดอกเบี้ยจากการลงทุนในตราสารหนี้ ต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15⁸⁴ เว้นแต่ผู้รับเงินได้เป็นสถาบันการเงินหรือบริษัทประกันภัยที่มีถิ่นที่อยู่ใน ประเทศที่มิใช่อนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทย อาจได้รับการลดหย่อนภาษีตามอนุสัญญาภาษีซ้อน อย่างไรก็ดี ในกรณีที่เป็นการดอกเบี้ยจากการลงทุนในตราสารหนี้ที่เป็นพันธบัตรหรือหุ้นกู้ขององค์การของ รัฐบาล หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อ ส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม ผู้จ่ายไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย เนื่องจากเงินได้ ดังกล่าวได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล⁸⁵

3.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้จากกองทุนรวม

เดิม ประเทศไทยไม่มีการจัดเก็บภาษีในระดับกองทุนรวม เนื่องจากกองทุนรวมที่ปรากฏใน ปัจจุบันเป็นกองทุนรวมที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (และคงเหลือ กองทุนรวมที่จัดตั้งขึ้นโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 อีกจำนวน 1 กองทุน) ซึ่งมีใช้นิติบุคคล ตามความหมายของบทนิยามคำว่า “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล” ในมาตรา 39 แห่งประมวล รัษฎากรในปัจจุบัน กองทุนรวมจึงไม่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และเมื่อกองทุนรวมมีเงินได้ก็ ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา 42 (24) กองทุนรวมเป็นเพียง ช่องทางที่เงินจะไหลผ่านไปสู่มูลีมีเงินได้เท่านั้น (pass-through entity) การเก็บภาษีเงินได้จึงเก็บจาก

⁸³ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2534, มาตรา 70 วรรคหนึ่ง.

⁸⁴ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2534, มาตรา 70 วรรคหนึ่ง.

⁸⁵ ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2534, มาตรา 70 วรรคหนึ่ง และพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500.

ผู้มีเงินได้โดยตรง ดังนั้น รายได้หรือผลตอบแทนที่กองทุนรวมได้รับไม่ว่าจะเป็นเงินปันผล ดอกเบี้ย หรืออื่น ๆ ย่อม ได้รับยกเว้น ไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีของกองทุนรวมแต่อย่างใด แต่เป็นหน้าที่ของผู้ลงทุนในการเสียภาษีเงินได้เมื่อได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในกองทุนรวม โดยผู้ลงทุนต้องเสียภาษีดังนี้

3.3.1 ในกรณีที่ผู้ลงทุนเป็นบุคคลธรรมดาที่อยู่ในประเทศไทย และยินยอมให้กองทุนรวมหักภาษี ณ ที่จ่าย เมื่อได้รับผลตอบแทนในรูปแบบเงินปันผล กองทุนรวมจะหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 และผู้ลงทุนดังกล่าวจะได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้จากเงินปันผลดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีก แต่หากผู้ลงทุนมิได้แจ้งความประสงค์ไว้ กองทุนรวมย่อมไม่มีสิทธิหักภาษี ณ ที่จ่าย และผู้ลงทุนจะต้องนำเงินปันผลไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาพร้อมกับเงินได้พึงประเมินประเภทอื่นโดยมิได้รับเครดิตภาษีเงินปันผลแต่อย่างใด ส่วนในกรณีที่ผู้ลงทุนเป็นบุคคลธรรมดาซึ่งไม่ได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ผู้ลงทุนดังกล่าวไม่มีสิทธิเลือกที่จะให้หักภาษี ณ ที่จ่ายหรือไม่ และผู้ลงทุนจะต้องนำเงินปันผลที่ได้รับจากกองทุนรวมดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาพร้อมกับเงินได้พึงประเมินประเภทอื่น⁸⁶ อย่างไรก็ตาม ในกรณีผลตอบแทนจากการลงทุนเป็นเงินส่วนเกินทุน บุคคลธรรมดาไม่ว่าจะเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ จะได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินดังกล่าวมาคำนวณเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา⁸⁷

3.3.2 ในกรณีที่ผู้ลงทุนเป็นบริษัททั่วไป (บริษัทที่มีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย) หรือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม ในกรณีได้รับเงินปันผล การเสียภาษีจะเป็นดังนี้ (1) กรณีผู้ลงทุนเป็นบริษัททั่วไปจะได้รับยกเว้นภาษีเป็นจำนวนกึ่งหนึ่งเมื่อบริษัทนั้นได้ถือครองหลักทรัพย์หรือหน่วยลงทุนไม่น้อยกว่าสามเดือนก่อนและหลังจากวันที่กำหนดสิทธิผู้ถือหน่วยลงทุนที่จะได้รับเงินปันผล (XD date) (2) กรณีผู้ลงทุนเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะได้รับยกเว้นภาษีทั้งจำนวน⁸⁸ ในกรณีได้รับกำไรจากการขายหน่วยลงทุนหรือเงินส่วนเกินทุน บริษัทดังกล่าวย่อมมีหน้าที่ต้องนำกำไรนั้นไปรวมคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่หากผู้มีเงินได้เป็นนิติบุคคลต่างชาติซึ่งไม่ได้ประกอบกิจการในประเทศไทย กองทุนรวมไม่มีหน้าที่ต้องหักภาษีนำส่งกรมสรรพากร เนื่องจากเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) ผู้จ่ายเงินได้ไม่ต้องหักภาษีตามมาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากร

อย่างไรก็ดี การที่กระทรวงการคลังเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม) และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 ซึ่งเมื่อ

⁸⁶ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 262) พ.ศ. 2536 ประกอบคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 119/2545.

⁸⁷ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 42 (17) ประกอบกับข้อ 2 (32) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร.

⁸⁸ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 263) พ.ศ. 2536 ประกอบคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 119/2545.

พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ย่อมทำให้กองทุนรวมที่จัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงกองทุนรวมที่เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยฉบับอื่นหรือตามกฎหมายต่างประเทศมีสถานะทางกฎหมายเป็นหน่วยภาษีที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

3.4 พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 (การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม)

การตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลรัษฎากร เพื่อปรับปรุงการจัดเก็บภาษีเงินได้จากกองทุนรวมที่จัดตั้งตามกฎหมายไทยหรือที่จัดตั้งตามกฎหมายของต่างประเทศ เฉพาะเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ก) แห่งประมวลรัษฎากร อันจะทำให้ภาระภาษีจากการลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงกับการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมทั้งสองประเภทดังกล่าวมีความสอดคล้องกันมากขึ้น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

3.4.1 แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล” ให้รวมถึงกองทุนรวมที่เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งตามกฎหมายไทยหรือตามกฎหมายของต่างประเทศ เนื่องจากในอนาคตอาจมีการกำหนดกองทุนรวมขึ้นในกฎหมายฉบับอื่นนอกเหนือจากพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และให้รวมถึงกองทุนรวมที่จัดตั้งตามกฎหมายของต่างประเทศเพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีกองทุนรวมของต่างประเทศได้รับดอกเบี้ยจากการซื้อตราสารหนี้ภายในประเทศ โดยเพิ่มเป็น (3/1) ของบทนิยามคำว่า “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล” ในมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร และยกเลิกบทนิยามคำว่า “กองทุนรวม” และแก้ไขบทบัญญัติที่อ้างอิงถึงกองทุนรวมเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 39 มาตรา 48 (3) วรรคสอง และมาตรา 65 ทวิ (10))

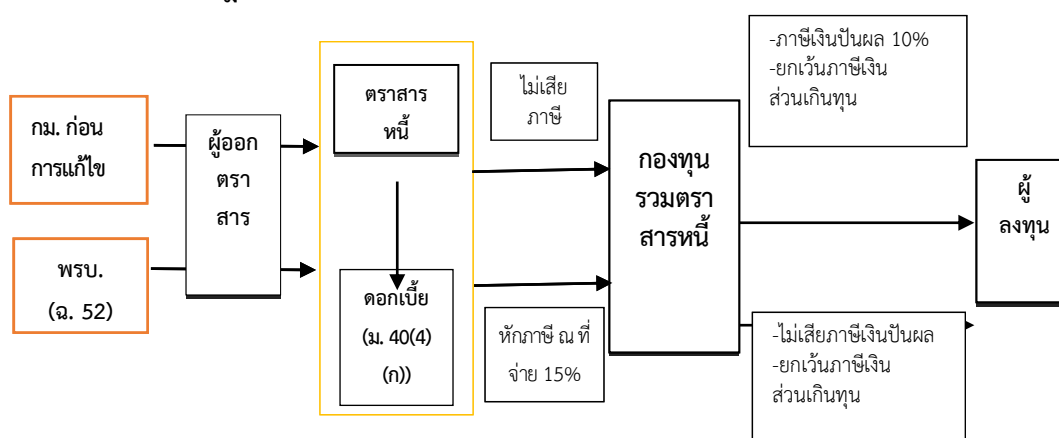
3.4.2 แก้ไขเพิ่มเติมประเภทเงินได้พึงประเมินที่ผู้มีเงินได้ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นกองทุนรวมที่เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งตามกฎหมายไทยหรือตามกฎหมายของต่างประเทศ และยกเลิกการยกเว้นเงินได้บางประเภทที่ไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 40 (4) (ข) และ (ข) และยกเลิกมาตรา 42 (23) และ (24))

3.4.3 แก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิ โดยกำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นกองทุนรวมไม่ต้องนำรายได้ที่มีใช้เงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ก) มารวมคำนวณเป็นรายได้ เนื่องจากการกำหนดให้กองทุนรวมที่จัดตั้งตามกฎหมายไทยหรือที่จัดตั้งตามกฎหมายของต่างประเทศเป็นหน่วยภาษีตามประมวลรัษฎากรแล้ว ประกอบกับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์ที่จะจัดเก็บภาษีจากดอกเบี้ยที่กองทุนรวมได้รับเท่านั้น จึงได้กำหนดเงื่อนไขในการคำนวณกำไรสุทธิไว้โดยให้คิดจากดอกเบี้ยที่กองทุนรวมได้รับเท่านั้น (เพิ่มมาตรา 65 ทวิ (15)) และกำหนดอัตราภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติ

บุคคลที่เป็นกองทุนรวม โดยกำหนดให้มูลนิธิหรือสมาคมเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 10 ของรายได้ ก่อนหักรายจ่ายใด ๆ (เพิ่ม (2) ของมาตรา 67) และเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ก) ของบริษัทหรือ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นกองทุนรวมให้เสียภาษีในอัตราร้อยละ 15 ของรายได้ก่อนหักรายจ่ายใด ๆ (เพิ่ม (3) ของมาตรา 67) เนื่องจากการจัดเก็บภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต้อง คำนวณจากกำไรสุทธิ ในขณะที่รายได้ที่กองทุนรวมได้รับนั้นมาจากดอกเบี้ย ดังนั้น จึงได้กำหนดให้ อัตราภาษีของดอกเบี้ยที่กองทุนรวมได้รับมาเป็นข้อยกเว้นไว้ในมาตรา 67 รวมทั้งรายได้มูลนิธิหรือ สมาคมมาจากเงินได้ที่มิใช่กำไรสุทธิ ด้วยเหตุนี้จึงควรนำอัตราภาษีเงินได้ของมูลนิธิหรือสมาคมมากำหนด รวมไว้ในประเภทเดียวกันกับกองทุนรวมดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 67 และบัญชีอัตราภาษีเงินได้)

ทั้งนี้ ความแตกต่างในการเสียภาษีกรณีลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมตามประมวล รัษฎากรก่อนการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 และภายหลัง จากพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 มีผลใช้บังคับ คือ ตามกฎหมาย เดิมก่อนการแก้ไข ผู้ออกตราสารไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย เมื่อมีการจ่ายดอกเบี้ย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มี ลักษณะทำนองเดียวกัน ให้แก่กองทุนรวมตราสารหนี้ แต่เมื่อกองทุนรวมตราสารหนี้จ่ายผลตอบแทนใน รูปแบบเงินปันผล ผู้ลงทุนมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 10 แต่เมื่อกฎหมายแก้ไขโดยให้เก็บ ภาษีเงินได้จากกองทุนรวมในอัตราร้อยละ 15 แล้ว เมื่อมีการจ่ายดอกเบี้ย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มี ลักษณะทำนองเดียวกัน ให้แก่กองทุนรวมตราสารหนี้ ผู้ออกตราสารมีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายร้อย ละ 15 ก่อนจ่ายเงินดังกล่าวให้แก่กองทุนรวม และเมื่อกองทุนรวมถูกหักภาษีไปแล้ว ผู้ลงทุนจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากการได้รับเงินปันผล เพื่อมิให้เป็นภาระเสียภาษีซ้ำซ้อนในเงินได้ จำนวนเดียวกัน (ปรากฏตามภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการเสียภาษีกรณีลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม ตามกฎหมายก่อนการแก้ไขกับตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล รัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562

อย่างไรก็ดี แม้การตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 จะทำให้ภาระภาษีจากการลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงกับการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมมีความสอดคล้องกันและเสมอภาคมากขึ้น แต่การที่ตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเพื่อเก็บภาษีจากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างการลงทุนโดยตรงและการลงทุนโดยอ้อมผ่านกองทุนรวม โดยมีข้อยกเว้นและยังไม่ได้พิจารณาเก็บภาษีจากการลงทุนประเภทอื่น (นอกจากตราสารหนี้และกองทุนรวมตราสารหนี้) ในภาพรวมทั้งระบบ เช่น การลงทุนโดยตรงในตราสารทุน ในตราสารอนุพันธ์ ในอสังหาริมทรัพย์ และอื่น ๆ และการลงทุนในกองทุนรวมตราสารทุนหรือกองทุนรวมประเภทอื่น เป็นต้น ย่อมส่งผลกระทบต่อตลาดตราสารหนี้ ตลาดตราสารทุน ตลอดจนระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

4. ผลจากการเก็บภาษีจากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม

เมื่อพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 มีผลใช้บังคับแล้ว (คือเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา กล่าวคือ จะมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2562) กองทุนรวมจะเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะดอกเบี้ย ส่วนลด และเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ย โดยผู้จ่ายเงินได้แก่กองทุนรวมมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 อย่างไรก็ตาม กระทรวงการคลังมีนโยบายที่จะเก็บภาษีจากกองทุนรวมจากการลงทุนในตราสารหนี้เท่านั้น โดยมีแผนออกกฎหมายลำดับรองยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่กองทุนรวมจากการลงทุนในตราสารทุน ในอสังหาริมทรัพย์ หรืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตราสารหนี้⁸⁹ ซึ่งในมุมมองของผู้เขียนเห็นว่าการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวโดยมีนโยบายและแผนออกกฎหมายลำดับรองเพื่อยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลข้างต้นก่อให้เกิดผลกระทบดังต่อไปนี้

4.1 ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีจากการลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้กับกองทุนรวมประเภทอื่น

แม้ว่าเนื้อหาของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 เป็นการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีจากกองทุนรวมทั้งระบบ โดยกำหนดให้กองทุนรวมที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือที่ตั้งตามกฎหมายของต่างประเทศเป็นหน่วยภาษี อันมีผลเป็นการทำให้กองทุนรวมทุกประเภท เช่น กองทุนรวมตราสารทุน (Equity fund) กองทุนรวมตราสารหนี้ (General fixed income fund) กองทุนรวมผสม (Balanced fund) กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ (Property fund) เป็นต้น ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 15 ของรายได้ก่อนหักรายจ่ายใดจากการได้รับเงินตามมาตรา 40 (4) (ก) โดยกำหนดให้ผู้จ่ายเป็นผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย อย่างไรก็ตาม การที่กระทรวงการคลังมีนโยบายในการเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้เท่านั้น โดยมีเหตุผลในการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมว่าเพื่อให้ภาระภาษีจากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมมีภาระภาษีเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกันกับการลงทุนในตราสารหนี้

⁸⁹ หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0713/ล. 786 ลงวันที่ 2 เมษายน 2562 ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

โดยตรง และเพื่อให้ประชาชนมีภาระในการปฏิบัติหน้าที่และมีภาระภาษีเพิ่มขึ้น รวมทั้งกระทบต่อการลงทุนในกองทุนรวมและส่งผลกระทบต่อตลาดตราสารหนี้และตราสารทุนของประเทศไทยให้น้อยที่สุด⁹⁰ กระทรวงการคลังจึงประสงค์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรายได้อื่นที่มีใช้ดอกเบีย ส่วนลดหรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบียให้แก่กองทุนรวม โดยไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ลงทุนไทย กล่าวคือ ผู้ลงทุนที่ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ยังคงได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินส่วนเกินทุน (Capital Gain) โดยไม่ให้หักต้นทุนและรายจ่ายเพื่อการได้มาซึ่งหน่วยลงทุน รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขายหน่วยลงทุน หรือรายจ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับรายได้นั้น (ในกรณีผู้ลงทุนที่เป็นบุคคลธรรมดาที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินส่วนเกินทุนเช่นเดียวกัน) และไม่ได้ตัดสิทธิผู้ลงทุนในการเลือกหักภาษี ณ ที่จ่าย (ร้อยละ 10) จากการจ่ายผลตอบแทนในรูปแบบเงินปันผลจากกองทุนรวม⁹¹ อันทำให้มีผล ดังนี้

(1) ผลต่อผู้ออกตราสาร - เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของพระราชบัญญัติดังกล่าว ย่อมมีผลทำให้ผู้ออกตราสารซึ่งเป็นผู้จ่ายดอกเบีย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน มีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 ก่อนที่จะจ่ายดอกเบีย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันให้แก่กองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้ (เฉพาะการจ่ายดอกเบีย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันที่จ่ายภายหลังจากที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ (คือ วันที่ 20 สิงหาคม 2562) เท่านั้น⁹² สำหรับดอกเบีย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ที่จ่ายก่อนวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ ยังคงได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ อันทำให้ผู้ออกตราสารไม่มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย

(2) ผลต่อกองทุนรวมตราสารหนี้ - การตราพระราชบัญญัติดังกล่าวย่อมทำให้การลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้มีผลตอบแทนสุทธิต่ำลงจากการที่กองทุนถูกหักภาษีดอกเบียที่ได้รับจากตราสารหนี้ และเมื่อถูกผู้จ่ายเงินหักภาษี ณ ที่จ่ายไปแล้ว กองทุนรวมไม่ต้องนำดอกเบีย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันที่ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายแล้วไปรวมคำนวณและยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลอีก

(3) ผลต่อผู้ลงทุน - เนื่องจากเป็นภาษีที่กองทุนรวมมีหน้าที่ต้องเสียภาษี ผู้ลงทุนที่ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลจึงไม่สามารถขอคืนภาษีได้แม้ว่าฐานภาษีของตนจะต่ำกว่าร้อยละ 15 ก็ตาม (เนื่องจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีในกรณีนี้คือกองทุนรวม) นอกจากนี้ โดยที่การเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 15 จะเก็บจากดอกเบียที่ปรากฏหน้าตราสาร (Coupon) ดังนั้น ในกรณีกองทุนรวมลงทุนในตราสารหนี้ที่มีอัตราดอกเบียสูงกว่าผลตอบแทนที่ได้รับจริง

⁹⁰ ข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญฯ ในรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.

⁹¹ บันทึกการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 12) เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม) (ครั้งที่ 2) เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 6 ธันวาคม 2561 (เรื่องเสร็จที่ 2062/2561).

⁹² มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 กำหนดว่า “เงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นกองทุนรวมซึ่งต้องเสียภาษีตามมาตรา 67 (3) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ เฉพาะส่วนที่เกิดขึ้นจากเงินที่ฝาก หรือตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ถืออยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี”.

(Yield) ย่อมมีผลเสมือนว่าผู้ลงทุนถูกเก็บภาษีเกินกว่าผลตอบแทนที่ได้รับจริง อย่างไรก็ตาม โดยที่เก็บภาษีจากดอกเบี้ย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันเท่านั้น เมื่อกองทุนรวมจะจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ลงทุนที่ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ ผู้ลงทุนก็จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากการจ่ายผลตอบแทนของกองทุนรวมในรูปแบบเงินส่วนแบ่งของกำไร (เงินปันผล) ในอัตราร้อยละ 10 เพื่อมิให้เกิดภาระภาษีซ้ำซ้อน (double tax)

อย่างไรก็ตาม การที่กระทรวงการคลังมุ่งเน้นเก็บภาษีจากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมเท่านั้น โดยยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรายได้ทั้งหมดให้แก่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) และกองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนที่เป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่ตั้งตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลอดจนกองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารทุน ซึ่งจะดำเนินการโดยตราเป็นกฎหมายลำดับรองต่อไปนั้น⁹³ ย่อมไม่สอดคล้องกับหลักการเก็บภาษีที่ดี กล่าวคือ เมื่อพิจารณาหลักการที่ต้องคำนึงในการเก็บภาษีของนายอดัม สมิธ (Adam Smith's Canons of Taxation) ในเรื่องหลักความเป็นธรรม (Equity) แล้ว เห็นได้ว่า การเก็บภาษีที่ดีต้องให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้เสียภาษีทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน หมายความว่า ผู้เสียภาษีที่มีลักษณะเดียวกันสมควรเสียภาษีในอัตราเท่ากัน โดยต้องคำนึงถึงความสามารถในการชำระภาษีที่แตกต่างกันของผู้เสียภาษีแต่ละราย โดยผู้มีรายได้มากก็สมควรเสียภาษีในอัตราที่สูงกว่าผู้มีรายได้น้อย ซึ่งเป็นการพิจารณาความเป็นธรรมทั้งในแนวนอน⁹⁴ (horizontal equity) และในแนวตั้ง⁹⁵ (vertical equity) นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบแนวทางการจัดเก็บภาษีตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 ระหว่างการลงทุนในตราสารหนี้กับการลงทุนในตราสารทุนก็มีความแตกต่างด้านการจัดเก็บภาษี กล่าวคือ ผู้ออกตราสารหนี้ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายก่อนการจ่ายดอกเบี้ย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันให้แก่กองทุนรวมตราสารหนี้ ซึ่งส่งผลต่อผลตอบแทนของกองทุนรวมตราสารหนี้ให้มีจำนวนลดลง อันส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนที่ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้จะได้รับ ในขณะที่ผู้ออกตราสารประเภทอื่นสามารถจ่ายดอกเบี้ย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันให้แก่กองทุนรวมประเภทอื่นนั้นได้โดยไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย อันทำให้กองทุนรวมประเภทอื่นได้รับเงินดอกเบี้ย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันเต็มจำนวน และสามารถจ่ายผลตอบแทนให้แก่ผู้ลงทุนที่ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมประเภทอื่นนั้นได้ตามที่กองทุนรวมประเภทอื่นคาดการณ์ไว้เมื่อผลตอบแทนที่ได้รับจากกองทุนรวมตราสารหนี้ลดลงอาจส่งผลให้ผู้ลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ย้ายฐานการลงทุนไปยังกองทุนรวมประเภทอื่นแทนได้ ดังนั้น เมื่อกระทรวงการคลังมีนโยบายปรับปรุงการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการลงทุนผ่านกองทุนรวมโดยมีเหตุผลหลักในเรื่องความเป็นธรรมในการลงทุน โดยให้ผู้ลงทุนในตราสารโดยตรงและการลงทุนผ่านกองทุนรวมมีภาระทางภาษีเท่าเทียมกันแล้ว กระทรวงการคลังสมควรต้องพิจารณาว่า การที่เก็บภาษีเฉพาะกองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้แต่การลงทุนในกองทุนรวมประเภทอื่นได้รับยกเว้นภาษีนี้นั้นมีความเหมาะสมและเป็นธรรมตามหลักการ

⁹³ หนังสือกระทรวงการคลัง คำนวณที่ กค 0713/ล. 786 ลงวันที่ 2 เมษายน 2562 ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

⁹⁴ ความเป็นธรรมในแนวนอนเป็นการพิจารณาว่าผู้ที่มีความสามารถในการชำระภาษีเท่ากันก็สมควรเสียภาษีในอัตราเดียวกัน.

⁹⁵ ความเป็นธรรมในแนวตั้งเป็นการพิจารณาว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่เท่าเทียมกันก็ควรจะได้รับปฏิบัติที่ต่างกัน.

จัดเก็บภาษีที่ดีหรือไม่ โดยหากเห็นควรจัดเก็บภาษีจากการลงทุนแล้ว ก็สมควรจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนผ่านกองทุนรวมทุกประเภท ไม่ใช่เก็บภาษีเฉพาะจากการลงทุนผ่านกองทุนรวมตราสารหนี้เท่านั้น เพื่อไม่ให้ภาระภาษีของกองทุนรวมแต่ละประเภทมีความแตกต่างและลักลั่นกัน

4.2 ความเสี่ยงในการลงทุนผ่านกองทุนรวม

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม) โดยให้กระทรวงการคลังรับความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่เห็นว่า:

เดิมรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเงินฝากและตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมเพื่อลดความเสี่ยงของผู้ถือหน่วยลงทุนรายย่อย ซึ่งการเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวของกระทรวงการคลังอาจจะส่งผลให้ผู้ถือหน่วยลงทุนรายย่อยเปลี่ยนไปลงทุนในเงินฝากและตราสารหนี้โดยตรงมากขึ้น อันจะทำให้เกิดความเสี่ยงในการลงทุนของผู้ถือหน่วยลงทุนรายย่อยสูงขึ้น ดังนั้น กระทรวงการคลังควรพิจารณากำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในการลงทุนของผู้ถือหน่วยลงทุนรายย่อยที่เปลี่ยนไปลงทุนในเงินฝากและตราสารหนี้โดยตรงมากขึ้นด้วย ไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย⁹⁶

ซึ่งในประเด็นนี้ กระทรวงการคลังได้แจ้งว่าการกำหนดให้กองทุนรวมเป็นหน่วยภาษีเงินได้นิติบุคคลและให้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะเงินได้ที่เป็นดอกเบี๋ย ส่วนลด และเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี๋ยเท่านั้นทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมมีภาระภาษีเงินได้เท่ากับผลตอบแทนจากการลงทุนในตราสารหนี้โดยตรง (ซึ่งเท่ากับกระทรวงการคลังเห็นว่าภาระภาษีเท่ากัน ผู้ลงทุนไม่น่าจะเปลี่ยนไปลงทุนในตราสารหนี้โดยตรง)⁹⁷ ประกอบกับในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 12) ได้เห็นควรกำหนดให้กองทุนรวมที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นหน่วยภาษีและให้เสียภาษีจากรายได้ทั้งหมดที่ได้รับก่อนหักรายจ่ายใด ๆ เฉพาะรายได้ที่เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ก) และจะต้องเป็นรายได้ที่กองทุนรวมได้รับจริงโดยถือตามเกณฑ์เงินสด ซึ่งหมายความว่าผู้ที่รับดอกเบี๋ย ณ วันที่มีการจ่ายก็ต้องเสียภาษี⁹⁸ รวมทั้งกรมสรรพากรได้มีการออกประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 347) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเพื่อยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับดอกเบี๋ยเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภทออมทรัพย์และผลตอบแทนเงินฝากตามหลักการของศาสนาอิสลามที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามตามหลักการวะดีอะฮ์ ลงวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 (มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 4 เมษายน 2562) ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้ในกรณีที่ผู้ฝากเงินรายใดได้รับดอกเบี๋ยเงินฝากบัญชีออมทรัพย์และยินยอมให้ธนาคารส่งข้อมูลให้สรรพากรตรวจสอบ หากได้รับดอกเบี๋ยเงินฝากเกิน 20,000 บาท ธนาคารที่เป็นผู้จ่ายดอกเบี๋ยให้แก่ผู้ฝากเงินมีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายจากดอกเบี๋ยในอัตราร้อยละ 15 แต่หาก

⁹⁶ หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0503/26487 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2561 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

⁹⁷ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0713/ล 1485 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2561 ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

⁹⁸ บันทึกการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 12) เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม) (ครั้งที่ 3) เมื่อวันอังคารที่ 11 ธันวาคม 2561 (เรื่องเสร็จที่ 2062/2561).

ผู้ฝากเงินไม่ยินยอมให้ธนาคารส่งข้อมูลดอกเบี้ยที่ได้รับจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ให้แก่กรมสรรพากร ธนาคารที่เป็นผู้จ่ายดอกเบี้ยบัญชีออมทรัพย์ให้แก่ผู้ฝากเงินมีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายจากดอกเบี้ยใน อัตราร้อยละ 15 แม้ว่าดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้รับจะไม่ถึง 20,000 บาทก็ตาม แต่ผู้ฝากเงินสามารถขอคืนภาษี ได้ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปี

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า การที่ผู้ถือหน่วยลงทุนรายย่อยเปลี่ยนไปลงทุนใน เงินฝากและตราสารหนี้โดยตรงมากขึ้นนั้น อาจจะมีความเป็นไปได้ไม่น้อยมาก นอกจากนี้ แม้ในกรณีที่ ผู้ถือหน่วยลงทุนรายย่อยได้เปลี่ยนไปลงทุนในเงินฝากและตราสารหนี้โดยตรง ผู้ถือหน่วยลงทุนรายย่อย ดังกล่าวก็จะมีภาระภาษีโดยถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราเท่ากันกับการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุน รวม คือ ร้อยละ 15 ของดอกเบี้ยที่ได้รับ อันเป็นกรณีที่กระทรวงการคลังได้พิจารณากำหนดมาตรการ ลดความเสี่ยงในการลงทุนของผู้ถือหน่วยลงทุนรายย่อยที่เปลี่ยนไปลงทุนในเงินฝากและตราสารหนี้ โดยตรงมากขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีแล้ว

อย่างไรก็ตาม กระทรวงการคลังยังไม่ได้พิจารณาถึงกรณีผู้ลงทุนเปลี่ยนจากการลงทุนใน กองทุนรวมตราสารหนี้ไปยังกองทุนรวมประเภทอื่นแต่ประการใด ทั้งนี้ โดยที่นโยบายการยกเว้นภาษี เงินได้สำหรับผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนผ่านกองทุนรวมเกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ ประชาชนลงทุนโดยผ่านกองทุนรวมซึ่งบริหารจัดการโดยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการลงทุนเพื่อ ประโยชน์ของผู้ลงทุน⁹⁹ ประกอบกับการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมเป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยง ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับการลงทุนโดยตรงหรือลงทุนผ่านกองทุนรวมประเภทอื่น ซึ่งผู้ที่ลงทุนในกองทุนรวม ตราสารหนี้มักเป็นผู้สูงอายุที่นำเงินสะสมจากการทำงานมาลงทุนเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่า ดอกเบี้ยจากบัญชีเงินฝาก การกำหนดให้เก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม โดย กระทรวงการคลังมีแผนในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรายได้ทั้งหมด ให้แก่กองทุนรวมที่มีนโยบายในการลงทุนในตราสารที่มีใช้ตราสารหนี้ (เช่น ตราสารทุน) จึงเท่ากับเป็นการ ผลักให้ผู้ลงทุนกลุ่มนี้นำเงินไปลงทุนในกองทุนรวมประเภทอื่นที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ ซึ่งมีความเสี่ยง และความผันผวนสูงกว่าการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม

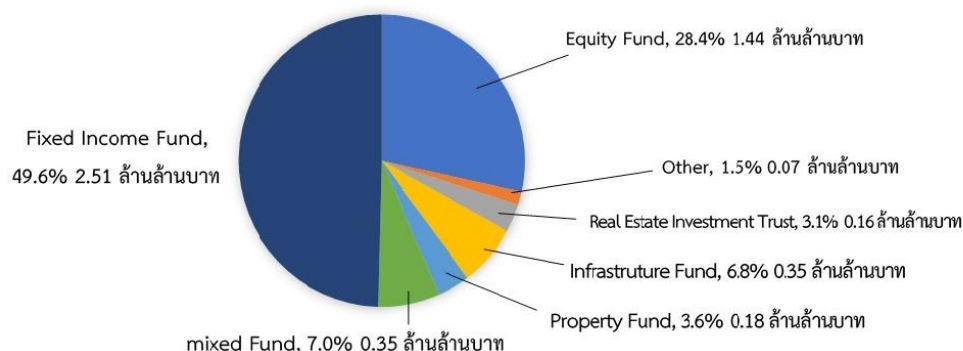
4.3 ผลตอบแทนของผู้ลงทุน

โดยที่ปัจจุบันการลงทุนในตราสารหนี้ไทยมีมูลค่าประมาณ 14 ล้านล้านบาท อันแบ่งเป็น ตราสารหนี้ภาครัฐประมาณ 9 ล้านล้านบาท และตราสารหนี้ภาคเอกชนประมาณ 5 ล้านล้านบาท และ ในการลงทุนในตราสารหนี้ดังกล่าวได้กระทำการลงทุนโดยผ่านกองทุนรวมมีมูลค่าประมาณ 2.5 ล้านล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยผู้ถือหน่วยลงทุนที่เป็นบุคคลธรรมดามูลค่าประมาณ 2 ล้านล้านบาท และผู้ถือหน่วยลงทุนที่เป็นนิติบุคคลมูลค่าประมาณ 5 แสนล้านบาท¹⁰⁰ ปรากฏตามภาพที่ 4

⁹⁹ บันทึกการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 12) เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม) ครั้งที่ 1 เมื่อวันอังคารที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2561 (เรื่องเสร็จที่ 2062/2561).

¹⁰⁰ ข้อเสนอของคณะกรรมการกฤษฎีกา ในรายงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.

ภาพที่ 4 แสดงสินทรัพย์ของกองทุนรวมประเภทต่าง ๆ ในประเทศไทย¹⁰¹

การที่กระทรวงการคลังมีนโยบายในการเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้เท่านั้น เพื่อให้ภาระภาษีจากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมมีภาระภาษีเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกันกับการลงทุนในตราสารหนี้โดยตรง โดยเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรายได้ที่เป็นดอกเบี้ย ส่วนลด หรือเงินได้ที่มิได้มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ยของกองทุนรวมตราสารหนี้และมีนโยบายยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกองทุนรวมประเภทอื่น ย่อมส่งผลเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ในทางภาษีของกองทุนรวมตราสารหนี้ที่เพิ่มขึ้น อันจะส่งผลต่อต้นทุนของกองทุนรวมและทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในตราสารหนี้ของกองทุนรวมตราสารหนี้ (รวมถึงกองทุนรวมผสมที่มีการลงทุนในตราสารหนี้) ลดลง เนื่องจากต้องเสียภาษีจากการได้รับเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ก) ในอัตราร้อยละ 15 และยังมีผลกระทบต่อการลงทุนในตลาดตราสารหนี้ไทยให้มีจำนวนลดลงได้ ทั้งนี้แม้กระทรวงการคลังจะมีแผนในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินส่วนแบ่งของกำไร (เงินปันผล) ซึ่งผู้ถือหน่วยลงทุนได้รับจากกองทุนรวมตราสารหนี้ และสำหรับกำไรจากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวมตราสารหนี้ของผู้ถือหน่วยลงทุน เพื่อมิให้เกิดภาระภาษีซ้ำซ้อนเนื่องจากผลตอบแทนจากการลงทุนในตราสารหนี้ได้เสียภาษีเงินได้ในระดับกองทุนไปแล้ว แต่เมื่อภาระภาษีเกิดขึ้น กองทุนรวมย่อมมีผลภาระให้แก่ผู้ลงทุน อันทำให้อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยลดลงเหลือร้อยละ 1.39 หรือมีภาระภาษีเกิดขึ้นประมาณ 3,000 ล้านบาทต่อปี และหากอัตราดอกเบี้ยนโยบายปรับสูงขึ้นร้อยละ 1 ภาระภาษีจะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณเกือบ 5,000 ล้านบาทต่อปี¹⁰² ปรากฏตามตารางที่ 10 และตารางที่ 11

ตารางที่ 10 ภาระภาษีจากการจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม¹⁰³

¹⁰¹ สมาคมบริษัทจัดการลงทุน, “ผลกระทบจากการจัดเก็บภาษีเงินได้ผ่านกองทุนรวม,” เอกสารเสนอคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2562.

¹⁰² หนังสือสมาคมบริษัทจัดการลงทุน ที่ สจก. 007/2562 ลงวันที่ 23 มกราคม 2562 ถึงประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.

¹⁰³ สมาคมบริษัทจัดการลงทุน, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 79.*

ประเภท กองทุน	ยอดเงินลงทุนใน ตราสารหนี้ ในปี 2561 (ล้านบาท)	อัตราผลตอบแทน เฉลี่ยการลงทุนใน ตราสารหนี้ (ก่อนภาษี) 1 ปี	อัตราผลตอบแทน เฉลี่ยการลงทุนใน ตราสารหนี้ (หลังภาษี) 1 ปี	ภาระภาษี (ล้านบาท/ ปี)
Bond Fix Term	51,609	3.2%	-	-
High Yield Bond Fix Term	18,902	3.53%	-	-
Mid/Long Term Bond	192,843	1.43%	-	-
Roll Over Bond	11,324	1.74%	-	-
Short Term Bond	948,180	1.56%	-	-
รวม	1,222,858	1.64%	1.39%	3,057

ตารางที่ 11 สมมติฐานของผลจากการปรับเพิ่มของอัตราดอกเบี้ยนโยบายต่อภาระภาษี¹⁰⁴

การปรับเพิ่ม อัตราดอกเบี้ย นโยบาย	อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย การลงทุนในตราสารหนี้ (ก่อนภาษี) 1 ปี	อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยการ ลงทุนในตราสารหนี้ (หลังภาษี) 1 ปี	ภาระภาษี (ล้านบาท/ ปี)
0.25%	1.89%	1.61%	3,467
0.5%	2.14%	1.82%	3,925
0.75%	2.39%	2.03%	4,384
1.0%	2.64%	2.24%	4,843

¹⁰⁴ เพ็งอ้าง.

นอกจากนี้ โดยที่กองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้ในประเทศไทยแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) กองทุนรวมตลาดเงิน (Money Market Fund: MMF) คือ กองทุนรวมที่มีนโยบายลงทุนในตราสารหนี้ที่มีสภาพคล่องสูง (high liquidity) และมีคุณภาพดีซึ่งมีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับเงินต้นคืนน้อย (low credit risk) และความผันผวนต่ำ (low market risk) โดยมีผลตอบแทนต่ำ¹⁰⁵ เพื่อเป็นแหล่งพักเงินในระยะสั้น (น้อยกว่า 1 ปี) (2) กองทุนรวมตราสารหนี้ทั่วไป (Daily Fixed Income: Daily FI) คือ กองทุนรวมที่มีนโยบายลงทุนตราสารหนี้ทั่วไป โดยผู้ลงทุนมักลงทุนในกองทุนลักษณะนี้เพื่อใช้สำหรับการวางแผนลงทุนระยะยาว และ (3) กองทุนรวมตราสารหนี้ที่มีระยะเวลาแน่นอน (Term Fund) คือ กองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้ที่มีกำหนดระยะเวลาอย่างชัดเจน ซึ่งผู้ลงทุนไม่สามารถไถ่ถอนหรือขายคืนหน่วยลงทุนก่อนกำหนดได้โดยต้องรอกำหนดระยะเวลาการลงทุน โดยเมื่อครบกำหนดหน่วยลงทุนจะถูกขายคืนอัตโนมัติ โดยผู้ลงทุนจะได้รับเงินต้นพร้อมผลตอบแทนซึ่งคือส่วนต่างของมูลค่ากองทุนที่เพิ่มขึ้นจากการลงทุนในช่วงเวลาดังกล่าวเข้าสู่บัญชีของผู้ลงทุน ทั้งนี้ ผลตอบแทนในการลงทุนในตราสารหนี้มักจะสูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากประจำเล็กน้อย มีผลตอบแทนชัดเจน ดังนี้ การที่กระทรวงการคลังมีนโยบายในการเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้อาจส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนของกองทุนรวมตราสารหนี้ทั้ง 3 ลักษณะ ซึ่งสมาคมบริษัทจัดการลงทุนได้ประเมินผลกระทบในเรื่องผลตอบแทนที่จะได้รับจากกองทุนรวมก่อนการเก็บภาษีเปรียบเทียบกับภายหลังการเก็บภาษี ปรากฏตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การประเมินผลตอบแทนที่ลดลงจากการเก็บภาษีเงินได้จากกองทุนรวมตราสารหนี้¹⁰⁶

กองทุนรวม	ก่อนเก็บภาษี	หลังเก็บภาษี	เงินฝาก	อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก
MMF	0.89%	0.76%	เงินฝากออมทรัพย์	0.49%
Daily FI	1.06%	0.90%		
Term Fund (6 เดือน)	1.45%	1.23%	เงินฝากประจำ (6 เดือน)	1.22%

¹⁰⁵ ปริญ เตชะมวลไวยวิทย์, “ความแตกต่างที่ควรสังเกต,” โพสต์ทูเดย์, (วันที่ 25 พฤษภาคม 2559) สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2562, จาก <https://www.posttoday.com/finance/invest/433777>.

¹⁰⁶ สมาคมบริษัทจัดการลงทุน, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 79.

4.4 ธุรกิจในตลาดรอง

การซื้อขายตราสารหนี้สามารถทำได้ทั้งจากตลาดแรก (Primary Market) และตลาดรอง (Secondary Market) โดยการซื้อขายในตลาดแรกจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ออกตราสารหนี้ทำการขายตราสารหนี้ให้แก่นักลงทุนในตลาดเป็นครั้งแรก สำหรับตลาดรอง¹⁰⁷ หมายถึง ตลาดที่ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถทำการซื้อขายตราสารหนี้หลังจากที่ได้มีการซื้อขายในตลาดแรกเสร็จสิ้นแล้ว ผู้ขายในตลาดรองคือนักลงทุนซึ่งถือครองตราสารหนี้อยู่และต้องการขายตราสารหนี้ฉบับนั้นออกไป ทั้งนี้ ผู้ลงทุนในตลาดรองตราสารหนี้ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ค้าตราสารหนี้ (Dealers) ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทหลักทรัพย์ และโบรกเกอร์ กลุ่มนักลงทุนสถาบัน เช่น กองทุนรวม และกลุ่มนักลงทุนรายย่อย สำหรับราคาเสนอซื้อ (Bid) และราคาเสนอขาย (Offer) ในตลาดรองนั้น ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถกำหนดได้เอง โดยใช้อัตราผลตอบแทน (Yield to Maturity: YTM) หากถือครองตราสารจนครบกำหนดอายุในการพิจารณา กำหนดส่วนลด (Discount) กล่าวคือ (1) ในกรณีที่อัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ (Yield) รุนั้นในขณะนั้นมากกว่าอัตราดอกเบี้ยบนหน้าตราสาร (Coupon) ราคาที่ซื้อขายก็จะน้อยกว่าราคาที่ตราไว้บนหน้าตราสาร (Par) กล่าวคือ ผู้ซื้อจะซื้อได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคาที่ตราไว้บนหน้าตราสาร (2) ในกรณีที่อัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ในขณะนั้นเท่ากับอัตราดอกเบี้ยบนหน้าตราสาร ราคาที่ซื้อขายก็จะเท่ากับราคาที่ตราไว้บนหน้าตราสาร และ (3) ในกรณีที่ผลตอบแทนของตราสารหนี้ในขณะนั้นน้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยบนหน้าตราสาร ราคาที่ซื้อขายก็จะสูงกว่าราคาที่ตราไว้บนหน้าตราสาร¹⁰⁸ เมื่อผู้ลงทุนไม่สามารถซื้อตราสารหนี้ในตลาดแรกได้หรือซื้อได้แล้วประสงค์ขายเพื่อได้เงิน ก็สามารถซื้อหรือขายตราสารหนี้ในตลาดรองได้ ซึ่งในกรณีที่ขายตราสารหนี้ในอัตราผลตอบแทนที่ต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนในขณะที่ยังถือมา ส่วนต่างของราคาที่ได้อาจเป็นเงินส่วนเกินทุน (capital gain) (ซึ่งได้รับยกเว้นภาษี) อย่างไรก็ตาม โดยที่ราคาซื้อขายตราสารหนี้ในตลาดรองกำหนดโดยผู้ซื้อและผู้ขาย โดยผู้ซื้อหรือผู้ขายที่มีกำลังการต่อรองสูงย่อมซื้อในราคาต่ำกว่าหรือขายในราคาที่สูงกว่าผู้ซื้อหรือผู้ขายที่มีกำลังการต่อรองต่ำกว่า และสามารถซื้อขายได้ตลอดเวลาจนกว่าจะครบระยะเวลาของตราสารหนี้ที่กำหนดไว้ เมื่อกระทรวงการคลังเก็บภาษีเงินได้จากกองทุนรวมในการลงทุนตราสารหนี้ ย่อมทำให้การจัดเก็บภาษีในอัตราต่าง ๆ ตาม

¹⁰⁷ การซื้อขายในตลาดรองสามารถดำเนินการได้ 2 วิธี ได้แก่ (1) การซื้อขายกันเอง (Over the Counter: OTC) ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายซึ่งสามารถติดต่อเพื่อตกลงราคากันได้เอง หรืออาจติดต่อผ่านสถาบันการเงินโดยการเจรจาต่อรอง ราคาซื้อขายจึงขึ้นอยู่กับอำนาจการต่อรองระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ในปัจจุบันสถาบันการเงินบางแห่งอาจกำหนดราคาเสนอซื้อ (Bid) และราคาเสนอขาย (Offer) ผ่านเว็บไซต์ของสถาบันการเงินนั้น ๆ ผู้ซื้อและผู้ขายเปรียบเทียบราคาและอัตราผลตอบแทนที่สถาบันการเงินแต่ละแห่งเสนอ และ (2) การซื้อขายผ่านระบบแลกเปลี่ยน (Bond Electronic Exchange: BEX) ดำเนินการโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นักลงทุนที่ต้องการซื้อขายตราสารหนี้ผ่านระบบ BEX ต้องเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์กับบริษัทสมาชิก วิธีการซื้อขายกระทำโดยนักลงทุนส่งคำสั่งซื้อหรือขายผ่านเจ้าหน้าที่การตลาดตราสารหนี้ของบริษัทสมาชิก แล้วเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ส่งคำสั่งซื้อหรือขายต่อไปยังระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ฯ และแจ้งยืนยันผลการซื้อขายให้นักลงทุนทราบ.

¹⁰⁸ อภินันท์ จินตวิวัฒน์, “จะลงทุนในตลาดรองตราสารหนี้อย่างไร?”, ฝ่ายวิจัยและพัฒนาศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย, สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2562, จาก <http://www.thaibma.or.th/pdf/Article/How%20to%20Invest%20in%20Thai%20Bond%20Market.pdf>.

ประเภทเงินได้และประเภทของผู้ซื้อ อันอาจทำให้การซื้อขายตราสารหนี้ในตลาดรองมีความยุ่งยากขึ้น เพราะผู้ขายแต่ละรายอาจมีฐานภาษีแตกต่างกัน ซึ่งมีผลทำให้ผู้ซื้อต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราที่แตกต่างกัน และในกรณีที่ผู้ขายเป็นกองทุนรวมและมีหน้าที่เสียภาษี ย่อมส่งผลกระทบต่อค่าบริหารจัดการกองทุนและส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนจะได้รับต่อไป ซึ่งอาจทำให้การซื้อขายตราสารหนี้ในตลาดรองลดความนิยมลงหรือเกิดความผันผวนในระยะเวลาหนึ่งได้

5. บทสรุป

การลงทุนในตราสารหนี้แม้มีความปลอดภัยมากกว่าการลงทุนประเภทอื่นแต่ก็ยังคงมีความเสี่ยง การลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงโดยปราศจากความรู้ความเชี่ยวชาญจึงอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ลงทุนได้ จึงได้มีการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมซึ่งบริหารจัดการกองทุนโดยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับตราสารหนี้โดยเฉพาะ จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ พบว่าโดยส่วนใหญ่จะกำหนดให้กองทุนรวมเป็นเพียงทางผ่านเท่านั้น (pass-through entity) คือ กองทุนรวมไม่ใช่ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษี แต่เป็นผู้ลงทุนที่มีหน้าที่เสียภาษี เว้นแต่ประเทศสหราชอาณาจักรที่ถือว่ากองทุนรวมเป็นหน่วยภาษี (Tax Entity) แต่ก็ไม่มีการหักภาษีในระดับกองทุน ซึ่งหมายความว่ากฎหมายต่างประเทศที่ได้ศึกษามาจะกำหนดให้ผู้ลงทุนนำผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นผลตอบแทนที่เกิดจากการลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงหรือการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม ไปรวมคำนวณกับเงินได้พึงประเมินประเภทอื่นหรือกำหนดให้ใช้วิธีประเมินภาษีแบบพิเศษแยกออกมา สำหรับประเทศไทย เดิมรัฐบาลได้มีนโยบายยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนผ่านกองทุนรวมเกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนลงทุนโดยผ่านกองทุนรวมซึ่งบริหารจัดการโดยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงนโยบายโดยให้มีการเก็บภาษีในระดับกองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้เพื่อให้ผู้ลงทุนที่ลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมมีภาระภาษีและผู้ลงทุนในตราสารหนี้โดยตรงมีภาระภาษีเท่าเทียมกัน โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2561 อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวม) และเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 ได้มีการประกาศพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 ในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลเฉพาะเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ก) จากกองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้ โดยมีนโยบายยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจากเงินได้ประเภทอื่นและยังคงยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่กองทุนรวมประเภทอื่นย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ลงทุนในตราสารหนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการตัดสินใจในการลงทุนและผลตอบแทนที่ได้รับจากกองทุนรวม ผลต่อการซื้อขายในตลาดตราสารหนี้ไทยทั้งในตลาดแรกและตลาดรอง รวมถึงผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของตลาดตราสารหนี้ไทย ตลอดจนอาจส่งผลกระทบต่อตลาดตราสารทุนที่กระแสเงินอาจไหลไปสู่การลงทุนในตราสารทุนมากยิ่งขึ้น และอาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ต้องดำเนินการแตกต่างกันระหว่างกองทุนรวมตราสารหนี้กับกองทุนรวมประเภทอื่นได้